

การอ่านจับใจความสำคัญ

รอบรู้ใจความ

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านจับใจความสำคัญ
2. การอ่านร้อยแก้ว
3. การอ่านร้อยกรอง
4. คำประพันธ์ประเภทกลอน
5. แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รหัสวิชา ท 23102	วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	จำนวน 3 ชั่วโมง / สัปดาห์
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559	โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม	อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาใน การดำเนิน ชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน (1)
3. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน (2)
4. อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความและรายงาน (3)
7. วิเคราะห์ความสมเหตุสมผลการลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง (4)
8. ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้ (5)

แก้ปัญหาในชีวิต

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราว ในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด (6)
4. เขียนย่อความ (7)
7. เขียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้ง ในเรื่องต่างๆ (8)

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และ ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

2. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดู เพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต (9)
4. พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ (10)
5. พูดโน้มน้าวใจโดยมีหลักฐานตามลำดับเนื้อหาอย่างมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ (11)
3. พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา (12)

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1. จำแนกและใช้คำภาษาต่างประเทศ ที่ใช้ในภาษาไทย (13)
4. ใช้คำทับศัพท์และศัพท์บัญญัติ (14)
5. อธิบายความหมายคำศัพท์ทางวิชาการและวิชาชีพ (15)

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน (16)
3. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (17)

ชุดฝึกทักษะที่ 1 เรื่องรอบรู้ใจความ

ตอนที่ 1 การอ่านจับใจความสำคัญและการอ่านร้อยแก้ว

การอ่าน คือ การออกเสียงตามตัวหนังสือ(พยัญชนะ/สระ/วรรณยุกต์) หรือ การดู การเข้าใจ ข้อความในหนังสือ

การอ่านเป็นกระบวนการรับสารจากลายลักษณ์อักษรมาแปลเป็นความรู้ความเข้าใจโดยผ่านการคิด ประสพการณ์ ความเชื่อ เพื่อพัฒนาตนเองด้านสติปัญญา อารมณ์ และทางสังคม

การอ่านเป็นทักษะที่ใช้แสวงหาความรู้ต่างๆ คนที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะการอ่านดีจะสามารถ แสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูด และการเขียนได้ ฯลฯ

การอ่านสิ่งต่างๆแล้วได้ผลดี ผู้อ่านต้องรู้ก่อนว่าอ่านเพื่ออะไร

การอ่านของแต่ละคนจะได้ผลไม่เท่ากันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเร็ว+ประสิทธิภาพในการอ่านของคนๆนั้น

การอ่าน จับใจความสำคัญ คือ การอ่านเพื่อจับใจความหรือข้อคิด ความคิดสำคัญหลักของข้อความ หรือเรื่องที่อ่าน เป็นข้อความที่คลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าไว้ทั้งหมด

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญ และเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถ ครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่นๆ ในย่อหน้านั้นหรือประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้ ถ้าตัด เนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดี่ยวๆ ได้ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่น ประกอบ ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคในใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน 2 ประโยค

ใจความรอง หรือผลความ หมายถึง ใจความ หรือประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ เป็น ใจความสนับสนุนใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น อาจเป็นการอธิบายให้รายละเอียด ให้คำจำกัดความ ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือแสดงเหตุผลอย่างถี่ถ้วน เพื่อสนับสนุนความคิด ส่วนที่มีใจความสำคัญ และมีใช้ ใจความรอง แต่ช่วยขยายความให้มากขึ้น คือ รายละเอียด

หลักการจับใจความสำคัญ

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
2. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าวๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
3. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
4. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเองเพื่อให้เกิดความสละสลวย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าอย่างไร เช่น การขีดเส้นใต้ การใช้สีต่างๆ กัน แสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี แต่ผู้ที่ย่อควรย่อด้วยสำนวนภาษาและสำนวนของตนเองไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

วิธีจับใจความสำคัญมีหลักดังนี้

1. พิจารณาทีละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ เช่น ตัวอย่าง สำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย (การเปรียบเทียบ) ตัวเลข สถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
3. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

การพิจารณาตำแหน่งใจความสำคัญ

ใจความสำคัญของข้อความในแต่ละย่อหน้าจะปรากฏดังนี้

1. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า
2. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า
3. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า
4. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า
5. ผู้อ่านสรุปขึ้นเอง จากการอ่านทั้งย่อหน้า (ในกรณีใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญอาจอยู่รวมในความคิดย่อย ๆ โดยไม่มีความคิดที่เป็นประโยคหลัก)

จุดประสงค์ของการอ่าน

1. อ่านเพื่อรู้
2. อ่านเพื่อคิด
3. อ่านเพื่อให้เกิดความบันเทิงเพลิดเพลินใจ
4. อ่านเพื่อปฏิบัติตาม

การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านเพื่อค้นหาความคิดสำคัญของเรื่องหรือสารที่ผู้เขียนมุ่งเสนอต่อผู้อ่าน

ขั้นตอนการอ่านจับใจความสำคัญ

1. อ่านชื่อเรื่อง ย่อหน้าแรก ย่อหน้าสุดท้ายเพื่อดู แนวคิดสำคัญของเรื่อง ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
2. อ่านเรื่องคร่าวๆ ให้เข้าใจความคิดรวมของเรื่อง
3. อ่านอย่างละเอียด พิจารณาข้อความทีละย่อหน้า เพื่อหาใจความสำคัญซึ่งอาจจะเป็นความรู้หรือความคิดของผู้เขียน (อาจจะอยู่ตอนต้น/ตอนท้าย /ตอนกลาง /ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า ฯลฯ)

4. อ่านอย่างละเอียดทีละย่อหน้าเพื่อหาใจความรอง

- การอธิบายให้รายละเอียดเพิ่มเติม (การให้ข้อมูลเพิ่มเติม)
- การยกตัวอย่าง (เช่น เป็นต้นได้แก่..... เป็นต้น อาทิ ฯ ฯลฯ)
- การให้เหตุผล (เพราะ เนื่องจาก เพราะฉะนั้น ทำให้)
- การให้คำนิยามคำจำกัดความ (การอธิบายความหมาย หมายถึง แปลว่า)
- การเปรียบเทียบ (เหมือนกัน ต่างกัน คล้ายกัน มากกว่า ที่สุด)

5. หากพบศัพท์ยากไม่เคยรู้จักมาก่อน ควรพิจารณาความหมายโดยอาศัยคำแวดล้อม

6. เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วควรทบทวนความเข้าใจในการอ่านทุกครั้งว่าเป็นเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไรและทำไม และควรกลับไปอ่านเพิ่มเติมอีกครั้งเมื่อมีโอกาส

คำชี้แจง ให้ลองฝึกขีดเส้นใต้ใจความสำคัญจากข้อความที่กำหนด

1) ควายป่าเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ชนิดหนึ่งซึ่งเคยมีอยู่มากในป่าของประเทศไทย ลักษณะทั่วไปของควายป่าไม่แตกต่างไปจากควายบ้านแต่จะมีรูปร่างปราดเปรียวและตัวโตกว่า อาหารหลักของควายป่าคือหญ้าชนิดต่างๆ ยอดไม้ ใบไม้อ่อน หน่อไม้ ต้นพงซึ่งขึ้นอยู่ริมห้วยเขาแข้งคือพืชที่ควายป่าชอบ

ดังนั้นในช่วงเช้าๆ เราจึงมักพบเห็นร่องรอยการกัดกินต้นพงในช่วงกลางคืนของฝูงควายป่าอยู่เสมอ

(“สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ห้วยเขาแข้ง” บุญชู ธนนำชัยมา และ โรเบิร์ต มาเธอร์)

2) ศิลปะกลุ่มคอปร้าเกิดจากการรวมตัวของศิลปินในสามประเทศซึ่งนำชื่อเมืองหลวงของแต่ละประเทศมารวมกันตั้งเป็นชื่อกลุ่มได้แก่โคเปนเฮเกนประเทศเดนมาร์ก กรุงบรัสเซลส์ประเทศเบลเยียม และกรุงอัมสเตอร์ดัมประเทศเนเธอร์แลนด์ ชื่อคอปร้าได้ถูกเอ่ยถึงครั้งแรกโดยนักเขียนชาวเบลเยียมที่ชื่อ คริสเตียน โดทริมอนต์ ในปีค.ศ 1948 ซึ่งเป็นปีที่ศิลปินกลุ่มคอปร้าจัดแสดงงานศิลปะร่วมกันขึ้นเป็นครั้งแรกที่กรุงอัมสเตอร์ดัมและได้ใช้ชื่อนี้ตั้งกล่าวในการแสดงงานครั้งนี้

(“พิพิธภัณฑศิลปะกลุ่มคอปร้า” อัมพร อรุณภาพพร)

3) ขยะเป็นปัญหาของโลกสมัยใหม่ เหตุอย่างหนึ่งก็เพราะเรามีคนอยู่ในโลกมากขึ้น คนโบราณก็มีขยะหรือของไม่เอาเหมือนกัน แต่เขาสามารถจัดมันไปได้เพราะปริมาณของขยะมีน้อยกว่าปัจจุบัน นี่เป็นเหตุผลที่เห็นชัดเจนและง่ายดีแต่ความจริงแล้วการที่ขยะเป็นปัญหาของโลกสมัยใหม่ไม่ได้เกิดขึ้น เพราะมีประชากรโลกมากขึ้นเท่านั้น มีปัจจัยที่สำคัญเสียยิ่งกว่านั้นอีกสองอย่างซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เกิดขึ้นในโลกยุคก่อน หนึ่งก็คือการเติบโตของเมือง และสองคือลัทธิบริโภคนิยมของปัจจุบัน

(“โลกขยะ” ของ รังรอง)

4) คนไทยนั้นถือว่าบ้านเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตตั้งแต่เกิดไปจนตาย เพราะคนไทยโบราณนั้นใช้บ้านเป็นที่เกิด การคลอดลูกจะกระทำกันที่บ้านโดยมีหมอฟันบ้านที่เรียกว่า หมอตำแย เป็นผู้ทำคลอด มิได้ใช้โรงพยาบาลหรือสถานผดุงครรภ์อย่างในปัจจุบันนี้ และที่สุดของชีวิตเมื่อมีการตายเกิดขึ้น คนไทยก็จะเก็บศพของผู้ตายที่เป็นสมาชิกของบ้านไว้ในบ้านก่อนที่จะทำพิธีเผา เพื่อทำบุญ และเป็นการใกล้ชิดกับผู้ตายเป็นครั้งสุดท้าย ดังนั้นบ้านจึงเป็นสถานที่ที่คนไทยใช้ชีวิตอยู่เกือบตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย

(บ้านไทย ของ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ)

5) เมื่อจะต้องกล่าวถึงบางสิ่งที่มีอาจกล่าวได้ตรงๆ เพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อน หรืออาจกลายเป็นเรื่องไม่งามได้ถ้ามองผิดมุม เช่น ฉากพิศวาสระหว่างชายหญิง เป็นต้น กวีที่มีความสามารถจะใช้ภาพพจน์เป็นสิ่งกำบังความไม่งาม และสร้างภาพเปรียบเทียบที่งดงามด้วยการใช้สัญลักษณ์แทน การใช้ภาพพจน์ลักษณะนี้เรียกว่า สมาโสक्ति เป็นวิธีที่พบมากในบทอศรยในวรรณคดีไทย

(ดั่งรัตนแห่งโกสินทร์ ของ กุสุมา รัชมนิ)

6) ขนบประเพณี คือ ประเพณีที่วางเป็นระเบียบแบบแผนไว้โดยตรงหรือโดยปริยาย โดยตรงคือวางเป็นระเบียบพิธีการไว้แจ้งชัด โดยปริยายคือรู้กันเองและไม่ได้วางเป็นระเบียบแบบแผนไว้ว่าควรจะประพฤติและปฏิบัติกันอย่างไร ขนบแปลว่าระเบียบแบบแผน เช่น ขนบราชการคือระเบียบแบบแผนของราชการ ขนบประเพณีบางทีก็เรียกว่าระเบียบประเพณีซึ่งเป็นคำเกิดใหม่ เมื่อลืมหาคำแปลของคำว่า ขนบเสียแล้ว

(ราชบัณฑิตยสถาน ของ เสฐียรโกเศศ)

7) มะลิเป็นไม้ที่ไม่ใช่ของพื้นเมืองของไทย เข้าใจกันว่าจะมาจากประเทศจีนตอนใต้หรือประเทศอินเดีย ในเมืองไทยเรามีอยู่หลายชนิด เช่น มะลิลา มะลิซ้อน มะลิวัลย์ มะลิถอด ลักษณะของดอกไม้เหมือนกัน อย่างมะลิซ้อนก็จะมีกลีบซ้อนกันหนาเหมือนอย่างดอกดาวเรือง ส่วนมะลิถอดก็มีลักษณะเหมือนเอาดอกมะลิลาซึ่งมีกลีบชั้นเดียววางซ้อนกันขึ้นไป และจะถอดดอกออกมาได้เป็นดอกๆจึงเรียกว่ามะลิถอด

(พจนานุกรม ของ ส. พลายน้อย)

8) สัญลักษณ์ในวรรณคดีมีความหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเป็นรูปธรรมที่เป็นเครื่องแทนนามธรรม เช่น ดอกไม้ใช้แทนหญิงงาม น้ำค้างมักแทนความบริสุทธิ์ พระเพลิงใช้แทนความร้อนแรง หรืออาจใช้ตัวละครในนิยายหรือบทละครเป็นตัวแทนนามธรรม เช่น ทศกัณฐ์เป็นตัวแทนของความเลวร้ายของผู้มีอำนาจที่ไม่มีธรรมะ สีดาเป็นตัวแทนของหญิงที่ซื่อตรงต่อสามี

(วิเคราะห์วรรณคดีไทย ของ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ)

9) คันสุนเป็นเครื่องมือยิงสัตว์ขนาดเล็กมักพูดกันว่ายิงนกยิงหนู คือไม่เชิงเจาะจงว่าจะจับสัตว์ใดโดยตรง เป็นเครื่องใช้ติดไม้ติดมือที่ยิงสัตว์ก็ได้ ใช้เป็นอาวุธป้องกันตัวก็ได้ เครื่องมือนี้เปรียบได้กับยาสามัญประจำบ้าน เครื่องมือในกลุ่มนี้ก็เช่นหนังสือซึ่งใช้ลูกดินใช้วิธีเลี้ยงแบบเดียวกับคันสุน แต่หนังสือเกิดขึ้นหลังคันสุน เพราะใช้หนังสือซึ่งผลิตไม่กี่สิบปีมานี้ เครื่องมืออีกอย่างคือหน้าไม้ ซึ่งใช้ลูกยิงแบบ ลูกธนู และยิงสัตว์ขนาดใหญ่ได้ดีกว่า

(“คันสุน : เครื่องมือพื้นๆ ความต้องการพื้นๆ” พรศิริ บุรณเขตต์)

10) เด็กวัยรุ่นสมัยนี้มีความรับผิดชอบมากกว่าเด็กสมัยก่อน จะเห็นได้จากการที่เด็กนักเรียนสมัยนี้มีรถยนต์ขับตัวเอง ผิดกับสมัยก่อนผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขับรถได้มีน้อยคน นอกจากนี้ในสังคมปัจจุบันพ่อแม่ที่ร่ำรวยมักให้เงินลูกใช้อย่างเต็มที่ ส่วนครอบครัวที่ยากจนลูกก็สามารถทำงานหาเงินมาใช้เองได้บ้าง ตรงกันข้ามระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เด็กวัยรุ่นสมัยนั้นไม่รู้จะไปหางานทำในเวลาว่างได้จากที่ไหน พ่อแม่ก็ไม่มีใครมีรายได้ เด็กจึงได้เงินจากพ่อแม่บ้าง อีกประการหนึ่งโรงเรียนสมัยนี้ดูเหมือนจะเน้นหนักถึงการสอนให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ บางโรงเรียนถึงกับหัดให้นักเรียนทุกคนรับผิดชอบในงานของโรงเรียนเท่าที่ตนจะสามารถทำได้นับว่านโยบายนี้ต่างกับสมัยก่อนมาก เพราะในสมัยก่อนนั้นครูเป็นผู้บริหารกิจการของโรงเรียนทุกอย่างแทบจะเรียกได้ว่านักเรียนไม่มีเสียงในกิจการต่างๆ ของโรงเรียนเลย

(การเขียนย่อหน้า ของ ศรีนวล บุญยวัฒน์)

ตอนที่ 2

ความรู้การอ่านร้อยแก้วร้อยกรอง

การวิจักษ์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม

วรรณคดีวิจักษ์

มนุษย์กับศิลปะ

มนุษย์นอกจากมีความต้องการทางกายแล้วยังต้องการทางใจ ความไพเราะ ความสวยงาม ที่เรียกว่า “ศิลปะ” ถ่ายทอดมาจากชีวิต อารมณ์ ความรู้สึก ความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ ความสะท้อนใจ ความสุขใจถ่ายทอดออกเป็นสื่อต่าง ๆ รับรู้ผ่านสาย ใช้จมูก ปากและฟังถ้อยคำ

วรรณคดีและวรรณกรรม

วรรณกรรม คือ งานศิลปะสื่อทางการเขียน เกิดจากความรู้สึกและความคิดของมนุษย์ (งานเขียนทุกชนิด)

วรรณคดี คือ วรรณคดีที่ดีทั้งเนื้อหาภาษา เป็นที่นิยมมาช้านานเหมาะแก่การศึกษา

วรรณคดีมรดก คือ วรรณคดีที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างสืบทอดรู้สู่รุ่นลูกหลาน

การจำแนกวรรณคดี

1. จำแนกตามการถ่ายทอด

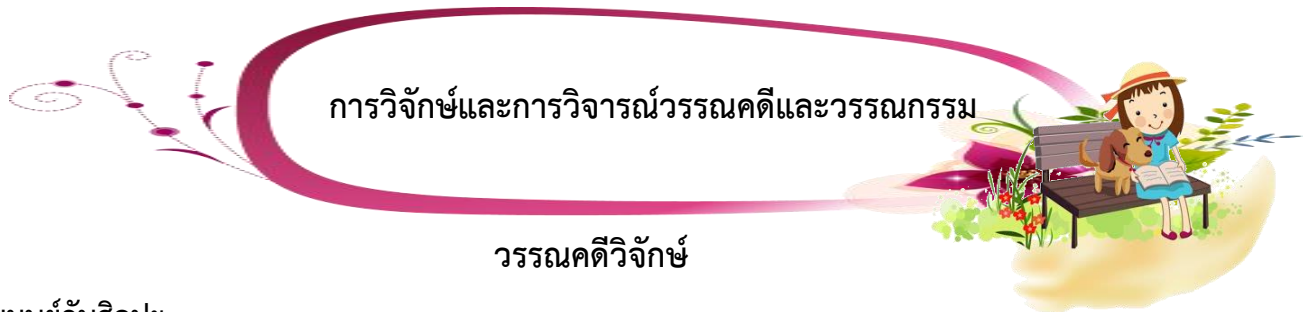
วรรณคดีมุขปาฐะ คือ วรรณคดีที่เล่าสืบทอดกันมาแบบปากต่อปาก

วรรณคดีลายลักษณ์ คือ วรรณคดีที่บันทึกในสมุดไทย ใบลาน ศิลา ตำรา เอกสาร

2. จำแนกตามแหล่งที่สร้างสรรค์

วรรณคดีท้องถิ่น เช่น นิทานภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้

วรรณคดีราชสำนัก เช่น อิเหนา ลิลิตตะเลงพ่าย

จินตนาการ หมายถึง การสร้างภาพในใจให้เกิดความนึกคิดที่ลึกซึ้ง การสร้างสรรค์วรรณกรรมชวนให้ติดตาม เทียบเคียงชีวิตจริง เนื้อหาต้นตอเร้าใจตัวละครมีลักษณะพิเศษมากกว่าความเป็นจริง ควรคำนึงถึงคุณค่าที่พิเศษ

คุณค่าของวรรณคดี

วรรณคดีให้ความบันเทิงใจ ความจรรโลงใจ กล่อมเกล่าจิตใจให้รู้จักความงดงาม ความดีและความเป้งริงของชีวิต

1. คุณค่าด้านอารมณ์ ยกระดับจิตใจของคน อิ่มอารมณ์ ชวนติดตามและเพลิดเพลินด้วยเสียงอันไพเราะ
2. คุณค่าด้านคุณธรรม แนะนำในการดำเนินชีวิต เป็นคติ การวางตนในสังคมโดยการพินิจจากตัวละครเพื่อเป็นอุทาหรณ์ในการเตือนใจผู้สอน มีค่านิยม ความเชื่อ เป็นต้น

ศิลปะในการประพันธ์วรรณคดีไทย

1. การเล่นเสียง คือ การเล่นเสียงสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะเป็นพิเศษกว่าปกติ

1.1 การเล่นเสียงพยัญชนะ (การใช้พยัญชนะซ้ำกันมาก)

ฉับฉวยชกฉกซ้ำ	ฉุบฉับ
โถมทุบทุบตบ	ถีบเท้า
เตะตีต้อยตุดตบ	ตบตัก
หมดหมู่เม่งมอญม้าว	ม่านเมื่อหมางเมิน

(พงศาวดาร : 9 ตอนนายขนมต้มถวามตัวอั้งวะ)

- 1.2 การเล่นเสียงสระ (สระเดียวกันหลายพยางค์ติดกันหากสระใดมีตัวสะกดต้องมาตราเดียวกัน)

กระโดดเผาเกะผับขยับคืบ	สุดกระที่บมิใคร่หลุดสุดแสง
ปลดที่ตีนติดที่ขาระอาแรง	ทั้งขาแข้งเลือดโซมโซมไป

- 1.3 การเล่นเสียงวรรณยุกต์ คือ การใช้คำไล่ระดับเสียงวรรณยุกต์ 2 หรือ 3 เสียงขึ้นไป

จะจับจองจ้องจ้องสิ่งใดนั้น	ดูสำคัญคั่นคั่นอย่าฉงน
อย่าลามลวงลวงลวงดูเลศกล	ค่อยแคะคนชั้นคั่นให้ควรการ

(กลบทสุภาษิต ถีก จิตรถึก)

2. การเล่นคำ คือ การสรุปร้อยเรียงร้อยให้เกิดการพลิกแพลงเกิดความหมายพิเศษมากกว่าที่ใช้อยู่ตามความหมายปกติหรือตามความหมายโดยตรง

- 2.1 การเล่นคำพ้อง คือ การใช้คำให้คู่กันแล้วเกิดความหมาย เช่น พ้องรูป พ้องเสียง
- 2.2 การเล่นคำซ้ำ คือ การนำคำคำเดียวกันมาซ้ำให้เกิดความหมายเพื่อย้ำให้หนักแน่น
- 2.3 การเล่นคำเชิงถาม คือ การเจตนาให้เกิดคำถามแต่ไม่ต้องการคำตอบ

3. การใช้ภาพพจน์ คือ การใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างจินตภาพ (ภาพในใจ)

3.1 อุปมา คือ การเปรียบสิ่งหนึ่งเหมือนสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำ ดุจ ดัง เฉก ดัง เช่น ประหนึ่ง ปาน เพียง เพียง ราว รวากับ เหมือน เป็นต้น

3.2 อุปลักษณ์ คือ การเปรียบเป็น โดยใช้คำว่า เป็น คือ อยู่ด้วย แต่บางครั้งอาจละคำสองคำนี้ได้

3.3 บุคคลวัต บุคลาธิษฐานหรือบุคคลสมมุติ คือ การแสดงว่าสิ่งอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์แสดงอาการความรู้สึก ความคิดอย่างมนุษย์ เช่น พืช สัตว์ สิ่งของ ธรรมชาติ ป่า ท้องฟ้า ภูเขา

3.4 สัทพจน์ คือ การเลียนเสียงที่เกิดขึ้น เช่น กรอบแกรบ โครมคราม เปรี๊ยะ เป็นต้น

3.5 นามนัย คือ การกล่าวชื่ออื่นที่เชื่อมโยงถึง เช่น เมืองย่าโม จังหวัดนครราชสีมา เมืองโอง ราชบุรี

3.6 สัญลักษณ์ คือ สิ่งแทนแต่มีความหมายลึกซึ้งต้องตีความ เช่น ดอกบัว ความดี สีดำ ความชั่ว

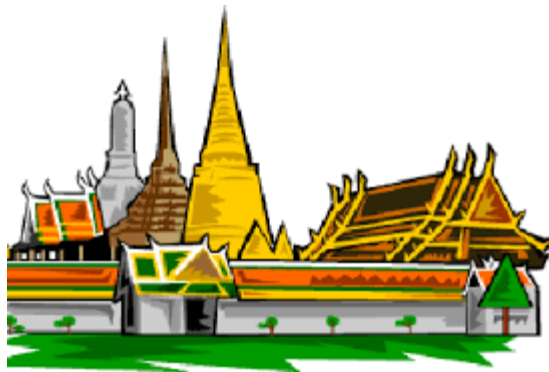
3.7 ปฏิพากย์ คือ การใช้ถ้อยคำขัดแย้งในบทเดียวกัน เช่น ความชั่วสีขาว ในห้องเงิบที่อีกทีก

3.8 อติพจน์ คือ การกล่าวเกินความจริงจนเหลือเชื่อ เช่น รักคุณเท่าฟ้า

เนื้อหาของวรรณคดี

1. วรรณคดีศาสนา เช่น มหาชาติคำหลวง ไตรภูมิพระร่วง
2. วรรณคดีคำสอน เช่น สุภาษิตพระร่วง กฤษณาสอนน้อง อิศรญาณภาษิต
3. วรรณคดีประเพณี พิธีกรรม เช่น ถิลิตโองการแข่งน้ำ พระราชพิธีสิบสองเดือน
4. วรรณคดีประวัติศาสตร์ เช่น ถิลิตตะเลงพ่าย โคลงภาพพระราชพงศาวดารพระสุริโยทัยขาดคอช้าง
5. วรรณคดีบันเทิง เช่น พระอภัยมณี อิเหนา รามเกียรติ์
6. วรรณคดีการเดินทาง เช่น นิราศเมืองแกลง นิราศภูเขาทอง นิราศนรินทร์

การอ่านร้อยแก้ว

ความหมายของข่าว

ข่าว คือ การรายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลสำคัญ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ ซึ่งประชาชนให้ความสำคัญและสนใจ รวมทั้งมีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก

คุณสมบัติของข่าว

ในการพิจารณาคัดเลือกเรื่องราวที่จะนำมาตีพิมพ์เป็นข่าวนั้น นอกจากจะต้องพิจารณาเรื่ององค์ประกอบของข่าวแล้ว ยังต้องพิจารณาด้านคุณภาพของข่าวด้วย ข่าวที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความถูกต้องครบถ้วน (Accuracy) ทุกรายละเอียดของข่าวไม่ว่าจะเป็นชื่อแหล่งข่าว ตำแหน่ง หรือความคิดเห็น จะต้องถูกรายงานอย่างถูกต้องครบถ้วน เป็นข้อเท็จจริง ไม่ถูกบิดเบือน
2. มีความสมดุลและเป็นธรรม (Balance and Fairness) ผู้รายงานข่าวต้องนำเสนอข่าวทุกแง่มุมอย่างสมดุล เช่น เรื่องที่เสนอความขัดแย้ง ก็ต้องนำเสนอความคิดเห็นของทั้งสองฝ่ายที่ได้แย้งกันอย่างสมดุลและเป็นธรรม
3. มีความเที่ยงตรง (Objectivity) รายงานข่าวอย่างตรงไปตรงมาอย่างปราศจากอคติใดๆ ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวของผู้รายงานข่าวเข้าไปในข่าว
4. เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน (Simplicity, Concise, and Clear) การรายงานข่าวต้องเข้าใจง่าย ให้ผู้อ่านสามารถจับประเด็นได้เร็ว ด้วยประโยคกระชับ ชัดเจน
5. ความใหม่สดทันต่อเหตุการณ์ (Recentness) ข่าวที่นำเสนอต้องใหม่ สด ทันเหตุการณ์ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจึงแข่งขันกันในเรื่องความรวดเร็วของการนำเสนอข่าว ให้ถึงมือผู้อ่านเร็วที่สุด
6. ข่าวต้องมี 5W 1H ได้แก่ Who What Where When Why และ How เพื่ออธิบายว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น และเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร

ประเภทของข่าว

การแบ่งประเภทของข่าวสามารถพิจารณาได้หลายแง่มุมด้วยกัน ได้แก่

1. ประเภทของข่าวซึ่งพิจารณาในแง่ระดับข่าว ซึ่งแบ่งเป็น “ข่าวหนัก” ซึ่งเน้นเนื้อหาสาระ ความรู้มากกว่าความบันเทิง และ “ข่าวเบา” ซึ่งเน้นความบันเทิง หรือผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านเป็นหลัก
2. ประเภทของข่าวซึ่งพิจารณาในแง่ระดับความรู้สึกลบสนองของผู้อ่านได้แก่ ข่าวที่ผู้อ่านรู้สึกตอบสนองได้ทันที แต่เป็นการตอบสนองในระยะสั้นๆ ได้แก่ ข่าวบันเทิง อาชญากรรม อุบัติเหตุ และข่าวที่ผู้อ่านรู้สึกตอบสนองช้า เพราะต้องใช้ความคิดพิจารณาเนื้อหาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ได้แก่ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น
3. ประเภทของข่าวซึ่งพิจารณาจากวิธีการนำเสนอข่าว ซึ่งแบ่งเป็น ข่าวที่เสนอโดยเน้นเหตุการณ์ คือ เสนอเฉพาะข้อเท็จจริง และข่าวที่เสนอโดยเน้นที่กระบวนการเกี่ยวเนื่องของข่าว คือ เน้นการอธิบายตีความ ใช้ลีลาการเขียนแบบสารคดี เพื่อให้รายละเอียดที่เร้าใจ ดึงดูดความสนใจผู้อ่าน

โครงสร้างของข่าวและการใช้ภาษา

ข่าวประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ซึ่งแต่ละส่วนมีลักษณะการใช้ภาษาดังนี้คือ

1. พาดหัวข่าว (Headline) คือการนำประเด็นสำคัญของข่าวมาพาดหัวหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าวันนี้เกิดอะไรขึ้นบ้าง โดยใช้ตัวอักษรตัวใหญ่กว่าธรรมดา ใช้เพียงข้อความสั้นๆ แต่สามารถเสนอสาระสำคัญให้แก่ผู้อ่านได้พิจารณาเลือกอ่านรายละเอียดข่าวที่ตนสนใจได้ ทั้งยังสามารถบอกภาพลักษณ์ของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ ด้วย การพาดหัวข่าวจะต้องใช้ทักษะการเลือกถ้อยคำภาษาอย่างมาก เพราะต้องดึงดูดความสนใจและกระตุ้นต่อความรู้สึกของผู้อ่านไปพร้อมๆ กับการใช้ถ้อยคำที่สั้นที่สุดให้สามารถอธิบายเนื้อความข่าวได้มากที่สุด โดยอาจใช้คำที่รุนแรง คำแสลง ภาษาเฉพาะกลุ่ม ใช้สำนวน หรือเครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ เช่น “ปรับกรม.และ ‘กร’ ลุยสุวัจน์”, “ตีนทหารกปรเหลด 3 หัว 2 ขา” เป็นต้น
2. ความนำข่าว (Leads) หรือวรรคนำ คือสาระสำคัญของเนื้อหาข่าวที่เขียนโดยย่อเพื่อสร้างความเข้าใจทั่วๆ ไปแก่ผู้อ่าน แบ่งเป็น “ความนำข่าวแบบสรุป” จะต้องตอบคำถาม 5W 1H ได้ การเขียนความนำข่าวที่มีเนื้อหาเดียวจะใช้วิธีการนี้ แต่ในกรณีข่าวอื่นๆ มีหลายเนื้อหา จะใช้วิธีสรุปเรื่องราวของทุกเนื้อหาแล้วนำมาเรียงร้อยเข้าด้วยกัน การเขียนความนำแบบสรุปจะใช้ภาษากระชับรัดกุม ตรงไปตรงมา ใช้คำสั้นแต่มีเนื้อความมาก
3. ส่วนเชื่อมความนำข่าวกับเนื้อเรื่อง (Neck) เป็นข้อความสั้นๆ ที่เชื่อมระหว่างความนำข่าวกับเนื้อเรื่อง เพื่อให้การเขียนข่าวนั้นเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้

4. เนื้อเรื่องหรือเนื้อข่าว (Body) คือส่วนที่อธิบายหรือขยายรายละเอียดของส่วนประกอบอื่นๆ ข้างต้น เพื่อให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวและเข้าใจลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน

4.1 การเขียนเนื้อเรื่องข่าวที่เสนอข้อเท็จจริง จะใช้ถ้อยคำกระชับรัดกุม ตรงไปตรงมา เสนอเฉพาะข้อเท็จจริงโดยใช้วิธีบรรยายโวหาร ระดับภาษาตั้งแต่กึ่งทางการถึงระดับทางการ

4.2 การเขียนเนื้อเรื่องข่าวที่แสดงความเคลื่อนไหว ผู้เขียนต้องสร้างภาพโดยใช้ถ้อยคำพรรณนาให้เห็นภาพเหตุการณ์อย่างชัดเจน เน้นที่คำกริยา เพิ่มคำแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้เขียน เข้าไปในรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นด้วย ข้อควรระวังคือ ผู้เขียนไม่ควรสร้างภาพเกินความจริง

4.3 การเขียนเนื้อเรื่องข่าวที่เป็นคำพูด ข้อความส่วนหนึ่งจะเป็นถ้อยคำที่เป็นความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์หรือแหล่งข่าว ผู้เขียนจะใช้ถ้อยคำกระชับรัดกุม ภาษาง่ายๆ สื่อความหมาย ตรงไปตรงมา อาจจะมีถ้อยคำแสดงความรู้สึก อารมณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ปรากฏอยู่ด้วย

นิทานหมายถึง นิทาน (ภาษาบาลี: นิทาน, ภาษาอังกฤษ: Fable) ในภาษาไทย มีใช้อย่างน้อย 2 ความหมาย คือ

1. นิทาน เป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมา กล่าวได้ว่าเป็นวรรณกรรมที่เก่าแก่ที่สุด นิทานอาจมีกำเนิดพร้อม ๆ กับครอบครัวของมนุษยชาติ มูลเหตุที่มาแต่เริ่มแรก คงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงแล้วเล่าสู่กันฟัง มีการเพิ่มเติมเสริมแต่งให้พิสดารมากยิ่งขึ้น จนห่างไกลจากเรื่องจริง กลายเป็นนิทานไป การเขียนนิทานในความหมายแรก อาจเป็นการเขียนจากจินตนาการก็ได้

2. นิทาน (บาลี) เป็นเรื่องต้นเหตุของเหตุการณ์ในปัจจุบัน เช่น เจ้าชายสิทธัตถะ ก็จัดเป็นอวิทูเร นิทานของพระพุทธเจ้า เพราะเจ้าชายสิทธัตถะเป็นเรื่องต้นเหตุของเหตุการณ์ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ ถ้าไม่มีเจ้าชายสิทธัตถะที่ออกบวช พระพุทธเจ้าพระนามว่าโคดมก็มิได้ เป็นต้น

ความหมายอย่างที่สองเป็นความหมายที่ยืมเอาคำในภาษาบาลีในพระพุทธศาสนามาใช้นั่นเอง เพราะนิทานในพระพุทธศาสนาจะกล่าวถึงเรื่องต้นเหตุย้อนหลังไปนานมาก จนบางอย่างที่เคยมีในยุคนั้น ๆ ไม่ปรากฏให้คนในยุคนี้ได้พบเห็นอีกแล้ว ท่านจึงอนุโลมเอาศัพท์มาใช้เทียบกับนิยายปรัมปราให้เรียกว่า นิทานไปด้วย แต่ความจริงแล้ว คำว่า "นิทาน" ดังเดิมที่มาจากพระพุทธศาสนานั้นจะหมายถึงเรื่องที่เคยมีอยู่จริง ๆ เท่านั้น ไม่ใช่เรื่องแต่งขึ้นแต่ประการใด นิทานนั้นยังแบ่งเป็นประเภทได้หลากหลาย เช่น นิทานสัน, นิทาน ภาษาอังกฤษ, นิทานอีสป เป็นต้น

การแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านนั้น กระทำโดยจัดกลุ่มนิทานที่มีเนื้อหาหรือรูปแบบคล้ายกัน ซึ่งแบ่งเป็น 7 ประเภทคือ

1. นิทานมหัศจรรย์
2. นิทานวีรบุรุษ
3. นิทานประจำถิ่น
4. นิทานอธิบายเหตุ
5. เทพนิยายหรือนิทานเทพปกรณัม
6. นิทานสอนใจ
7. นิทานมุขตลก
8. นิทานเบ็ดเตล็ดอื่นๆอีก เช่น

นิทานเข้าแบบ เป็นนิทานที่สร้างเรื่องเข้าแบบไว้ เพื่อความสนุกสนานแก่ผู้เล่าและผู้ฟังได้มี โอกาสต่อเนื้อความกัน หรือลงเขาวนปัญญากันด้วย เช่น

นิทานลูกโซ่ เนื้อเรื่องของนิทานจะเล่าวนเวียนกลับมาที่เรื่องเดิม เช่น เรื่องยายกับตาปลุกถั่ว ปลุกงาให้หลานเฝ้า เป็นต้น

นิทานหลอกคนฟัง นิทานที่ผู้เล่าและผู้ฟังโต้ตอบกันตามแบบแผน เช่น

ผู้เล่า : มีหญิงสาวผู้เฉิดโฉมคนหนึ่ง

ผู้ฟัง : นั่นฉันเอง (ตอบทุกประโยคเหมือนกัน)

ผู้เล่า : เธอสวยงามยิ่งนัก

ผู้ฟัง : นั่นฉันเอง

ฯลฯ

ผู้เล่า : เธออุ้มลิงตัวหนึ่ง

ผู้ฟัง : นั่นฉันเอง

นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานหลอกคนฟังอีกแบบหนึ่ง คือเริ่มต้นเรื่องให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรม ที่ต้องทำทุกวัน เพื่อหลอกคนฟังให้คอยเนื้อความที่จะดำเนินเรื่องต่อไป แต่ผู้เล่าก็พยายามเล่าช้าๆอยู่นั่นเอง เช่น “วันหนึ่งฉันเห็นนกคาบเมล็ดข้าว 1 เมล็ด วันที่สองฉันเห็นนกคาบเมล็ดข้าว 2 เมล็ด...” เล่าไปเรื่อยๆจนคน ฟังเบื่อหน่ายเอง

หนังสือนิทานพื้นบ้าน กระทรวงศึกษาธิการ

ประเภทของนิทาน

1. **ประเภทเทพนิยายหรือปรัมปรา (Fairy tale)** เป็นเรื่องเกี่ยวกับเทพดา นางฟ้า เรื่องมหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ เป็นความฝันและจินตนาการของผู้แต่ง เรียกหลายอย่างเช่น นิทานมหัศจรรย์ นิทานบรรพบุรุษ เรื่องราวมักเกี่ยวข้องกับราชสำนัก เจ้าหญิง เจ้าชาย มีแม่มด มียักษ์ สัตว์ประหลาดตัวละครที่ดีจะเป็นฝ่ายชนะ

2. **ประเภทชีวิตจริง (Novella)** เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่ในโลกของความจริง มีการแบ่งสถานที่และตัวละครชัดเจน อาจมีปาฏิหาริย์อิทธิฤทธิ์แต่เป็นไปในลักษณะที่เป็นไปได้ โดยใช้สถานที่ เวลา ตัวละครที่มาจากความจริง

3. **ประเภทวีรบุรุษ (Hero tale)** เป็นเรื่องที่มีหลายตอนขนาดยาว อาจคล้ายชีวิตจริงหรือจินตนาการ เป็นเรื่องเล่าที่กล่าวถึงวีรบุรุษที่ต้องผจญภัยที่มีลักษณะเหนือมนุษย์

4. **ประเภทนิทานประจำถิ่น (Sage)** มักเป็นเรื่องแปลกพิสดารซึ่งเชื่อว่า เคยเกิดขึ้นจริง ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง บ่งบอกสถานที่และตัวละครชัดเจน อาจมาจากประวัติศาสตร์ อาจเป็นไปได้ทั้งมนุษย์ สัตว์ เทวดา ผี

5. **ประเภทเล่าอธิบายเหตุ (Explanatory tale)** เป็นเรื่องอธิบายกำเนิด ความเป็นมาของสิ่งที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ กำเนิดของสัตว์ว่าเหตุใดจึงมีรูปร่างลักษณะ ต่าง ๆ กำเนิดของพืช มนุษย์ ดวงดาวต่าง ๆ เป็นต้น เช่น

6. **ประเภทเทพปกรณัมหรือเทพปกรณัม (Myth)** เป็นเรื่องอธิบายถึงกำเนิดของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ปราศกฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ลม ฝน กลางวัน กลางคืน พายุ ร้อง พายุ ฟ้าผ่า แสดงถึงความเชื่อทางศาสนา มีเรื่องของเทพที่เรารู้จักกันดี

7. **ประเภทสัตว์ (Animal tale)** เป็นเรื่องที่มีสัตว์เป็นตัวเอก โดยจะแสดงให้เห็นความฉลาดและความโง่เขลาของสัตว์ โดยเจตนาจะมุ่งสอนจริยธรรมหรือคติธรรม ซึ่งจัดเป็นเรื่องประเภทให้คติสอนใจ เช่น นิทานอีสป

8. **ประเภทมุขตลก (Merry tale)** เป็นเรื่องขนาดสั้นอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับมนุษย์ หรือสัตว์ จุดสำคัญของเรื่องอยู่ที่ความไม่น่าเป็นไปได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความโง่ ความฉลาด การใช้กลวง การแข่งขัน การปลอมแปลง ความเกียจคร้าน

9. **ประเภทศาสนา (Religious tale)** เป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ซึ่งไม่มีในพระไตรปิฎกอยู่หลายเรื่อง ซึ่งพระคัมภีร์ของผู้เล่านั้นถือว่าเป็นเรื่องจริง

10. **ประเภทเรื่องผี** เป็นเรื่องเกี่ยวกับผีต่าง ๆ ซึ่งไม่ปรากฏชัดว่ามาจากไหน เกิดอย่างไร ผีบ้า บ๊องและผีปกกะโหล่งของไทยภาคเหนือ หรือผีที่เป็นคนตายแล้วมาหลอกด้วยรูปร่างวิธีการต่าง ๆ

11. ประเภทเข้าแบบ (Formular tale) เป็นเรื่องที่มีโครงเรื่องสำคัญเล่าเพื่อความสนุกสนานของผู้เล่า และผู้ฟังอาจมีการเล่นเกม แบ่งเป็นนิทานลูกโซ่

ความหมายของบทความ

บทความคือ ความเรียงที่เขียนขึ้นโดยมีหลักฐานข้อเท็จจริง และในเนื้อหานั้นผู้เขียนได้แทรกข้อเสนอแนะเชิงวิจารณ์หรือสร้างสรรค์เอาไว้ด้วย บทความเป็นงานเขียนที่ปรากฏคู่กับหนังสือพิมพ์ เพราะบทความเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์เป็นส่วนใหญ่เพื่งนิยมนักอ่านและ ผู้เขียนในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้เอง แต่ก็แพร่หลายอย่างรวดเร็ว รูปแบบการเขียนบทความคล้ายกับเรียงความมากและถึงแม้เนื้อหาสาระของบทความส่วนใหญ่จะได้จากข่าวสด แต่วิธีเขียนบทความก็ต่างจากวิธีเขียนข่าวเช่นเดียวกัน

ลักษณะเฉพาะของบทความ

1. ต้องเป็นเรื่องที่ผู้อ่านส่วนมากกำลังสนใจอยู่ในขณะนั้น อาจเป็นปัญหาที่คนกำลังอยากรู้ว่าจะดำเนินต่อไปอย่างไร หรือมีผลอย่างไร หรือเป็นเรื่องที่เข้ายุคเข้าสมัย
2. ต้องมีแก่นสาร มีสาระอ่านแล้วได้ความรู้หรือความคิดเพิ่มเติมมิใช่เรื่องเลื่อนลอยไร้สาระ
3. ต้องมีข้อทรรศนะ ข้อคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้เขียนแทรกอยู่ด้วย
4. มีวิธีเชิญชวนให้อ่าน อ่านแล้วทำทลายความคิด และสนุกเพลิดเพลินจากความคิดในเชิงถกเถียงโต้แย้งนั้น
5. เนื้อหาสาระ และสำนวนภาษาเหมาะสมสำหรับผู้อ่านที่มีการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี เพราะผู้อ่านที่มีการศึกษาน้อย นิยมอ่านข่าวสดมากกว่าบทความ

ประเภทของบทความ

บทความนั้นมีลักษณะหลากหลายในการเขียน ดังนั้นในการระบุประเภทของบทความย่อมสามารถพิจารณาได้หลายลักษณะ แต่ในที่นี้จะจำแนกเป็น 10 ประเภทดังนี้

1. บทความเชิงบรรยาย (Narrative Article) เป็นบทความที่บรรยายประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในลักษณะแปลกใหม่ ต้องบอกแก่ผู้อ่านเท่าที่ตนทราบ โดยบอกได้อย่างถูกต้อง ไม่น่าเบื่อ กล่าวคือการบรรยายให้ผู้อ่านสนใจ ประทับใจ เขียนให้เห็นจริงเห็นจัง โดยละเอียด ใช้ภาษาเรียบ ง่าย ไม่กำกวม ไม่วาววน

2. บทความเชิงแสดงบุคลิกภาพ (Personality Sketch Article) เป็นบทความที่มุ่งให้ผู้อ่านทราบคุณลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้นมีชื่อเสียง สิ่งซึ่งทำให้บุคคลมีจุดเด่น น่าสนใจ การเขียนจะยึดหลักข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และใช้ความคิดเห็นจากบุคคลอื่นประกอบ ทั้งต้องระลึกรู้เสมอว่าไม่ใช่เป็นการเขียนชีวประวัติบุคคล

3. บทความเชิงสัมภาษณ์ (Interview Article) เป็นบทความแสดงความคิดเห็นของบุคคลต่อปรากฏการณ์ใด โดยปกติบทความประเภทนี้มักจะมีคำถาม คำตอบสลับกับแกนรูปแบบการเขียนลักษณะร้อยแก้ว เหมือนกับบทความประเภทอื่น ๆ อย่างก็ตีในการเขียนผู้เขียนควรแทรกเกร็ดของเรื่องหรือแต่ละประเด็นในบางตอนเพื่อขจัดความน่าเบื่อ

4. บทความเชิงสาธิตวิธีการ (How-to-do-it Article) เป็นบทความที่เขียนเพื่ออธิบายการกระทำตามขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเริ่มตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดขั้นตอน หรือครบกระบวนการ เพื่อให้ผู้อ่านอ่านจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ การเขียนบทความประเภทนี้จะต้องเขียนให้รายละเอียดมากกว่าการเสนอเพียงข้อมูลเท่านั้น

5. บทความความเรียง (Easay Article) เป็นบทความที่ค่อนข้างสั้น จะต้องจัดการลำดับข้อเท็จจริง การเสนอประเด็นที่จัดกลุ่ม เพราะมีประเด็นในการเขียนเพียงประเด็นเดียว การเขียนบทความความเรียงนี้จะแตกต่างกับการเขียนเรียงความธรรมดา มาก ดังนั้น ผลงานเขียนบทความประเภทนี้จะสะท้อนให้เห็นสมรรถนะหรือบุคลิกลักษณะการเขียนของผู้เขียนแต่ละคน เพราะว่าบทความเชิงความเรียงนี้ยังแยกตามวัตถุประสงค์การเขียนได้อีก 5 ลักษณะ คือ

5.1 บทความเพื่อให้ข่าวสาร (Information Article) เป็นบทความที่มุ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากข่าว แต่การเขียนรูปแบบต่างกับการเขียนข่าว กล่าวคือ เขียนตามเนื้อหาสาระตามลำดับที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านได้ทราบ ดังนั้นบรรณาธิการ ไม่สามารถตัดข้อความในตอนท้ายของบทความออกได้

5.2 บทความเพื่อแสดงความคิดเห็น (Opinion Article) เป็นบทความที่เสนอความคิดเห็นของผู้เขียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยเหตุผล และข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่าน ความคิดเห็นดังกล่าวจะต้องแปลกกว่าที่เคยมีมา และเปี่ยมในทางสร้างสรรค์มีความเป็นไปได้ น่าสนใจ แต่ต้องไม่ใช่ความคิดเห็นเป็นลักษณะโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) ประการสำคัญความคิดเห็นนั้นจะต้องมาจากการบูรณาการของข้อเท็จจริง

5.3 บทความเพื่อการอธิบาย (Interprete Article) เป็นบทความที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับบทความเพื่อการให้ข่าวสาร และบทความเพื่อแสดงความคิดเห็น แต่มีความแตกต่างกันตรงที่ บทความเพื่อการอธิบายจะให้แง่มุมที่ลึกซึ้งกว่า โดยเฉพาะจะเป็นการตอบคำถามของคำถามเหล่านี้ คือ ใคร อะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน ทำไม และอย่างไร ซึ่งจะเน้นตอบคำถามอย่างไรมากกว่า

5.4 บทความชวนขัน (Humorous Article) เป็นบทความที่ค่อนข้างเขียนยาก เพราะว่า การเขียนบทความชวนขัน ในที่นี้ไม่ใช่เป็นการเขียนมุขตลกขบขัน แต่เป็นการเขียนจากข้อเท็จจริง

โดยใช้ข้อมูลในบางเรื่อง อตจเป็นข้อเท็จจริงที่นักสมอแต่นำมาเขียนให้ชวนขัน ซึ่งในขณะที่ขขันนั้น จะมีความรู้สึกละบางอย่างขึ้นพร้อมกัน เช่น ขขันทั้งน้ำตา การเขียนบทความลักษณะนี้ จะเริ่มต้นจากการเขียน ที่มีลีลาที่สุภาพเรื่อยไปจนกระทั่งมีบางตอนบางแห่งหรือหลายแห่งจะมีถ้อยคำหรือข้อความที่เป็นลักษณะหยิกแกมหยอก ยั่วเย้า เสียดสี ฯลฯ โดยใช้คหขขัน

5.5 บทความกระตุ้นจิตสำนึก (Inspirational Article) เป็นบทความที่ผู้เขียนมุ่งเสนอประสบการณ์ของตนเองหรือผู้อื่นเกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา การตัดสินใจใน ความมานะ พยายาม ความอดทน ความเจ็บป่วย ฯลฯ เพื่อกระตุ้นหรือปลุกกระตมให้ผู้อ่านมีความสำนึกในบางเรื่องบางสถานการณ์

6. บทความเชิงโต้แย้ง (Controversial Article) เป็นบทความที่มีประเด็นปัญหาที่แตกต่างกันในเรื่องความคิด ผู้เขียนเสนอข้อเท็จจริงและเหตุผลให้มีความสมดุระหว่างประเด็นที่แตกต่างกัน แล้วปล่อยให้ผู้อ่านได้พิจารณาตัดสินใจเอง

7. บทความเชิงวิจารณ์ (Critical Article) เป็นบทความที่เกี่ยวกับวรรณกรรมหรือศิลปกรรม บทความประเภทนี้มี 2 ลักษณะ ลักษณะแรก เป็นการเขียนแนะนำให้ทราบแม้จะมีการวิจารณ์ก็ไม่ค่อยจะรุนแรงมาก ส่วนอีกลักษณะเป็นการเขียนวิจารณ์ที่รุนแรงเพื่อวิญญคุณค่าของผลงานนั้น ๆ การวิจารณ์อาศัยหลักแลกฎเกณฑ์ทั้งทางพฤษฏีและเหตุผลข้อเท็จจริงเป็นหลัก เพื่อการประเมินคุณค่าอย่างเป็นธรรม

8. บทความเชิงวิเคราะห์ (Analytical Article) เป็นบทความที่มุ่งเสนอการวิเคราะห์เหตุการณ์ใด ๆ โดยเน้นประเด็นสำคัญของเรื่อง ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีการประเมินคุณค่าเสมอไป แต่ควรมีข้อเสนอที่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นจะนำไปสู่เหตุการณ์อะไรในอนาคตได้บ้าง ซึ่งการวิเคราะห์จะต้องมีความสมเหตุสมผลในการเขียน นอกจากนั้นอาจสรุปเป็นแนวคิดแก่ผู้อ่านก็ได้

9. บทความเชิงสารคดี (Feature Article) เป็นบทความที่เขียนแบบสารคดีมีการวิเคราะห์วิจารณ์ควบคู่กันไป ทำให้มีสาระมากกว่าบันเทิง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การเอาข้อเท็จจริงที่มีสารมาเขียนในรูปแบบของสารคดีนั่นเอง

10. บทความเชิงวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่มุ่งเสนอความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยตรง ได้แก่ รายงานทางวิชาการ รายงานการวิจัย รายงานการประชุมเชิงวิชาการ เป็นต้น บทความประเภทนี้มีการเสนอสาระอย่างตรงไปตรงมา แต่บางครั้งอาจมีการอธิบายเพิ่มเติมเพื่อความกระจ่างแก่ผู้อ่านในบางส่วนเท่าที่จำเป็นก็ได้

ลักษณะที่แตกต่างและเหมือนกันของบทความ เรียงความ และข่าว

1. รูปแบบ เรียงความและบทความมีรูปแบบการเขียนเหมือนกัน คือ มีโครงสร้าง อันประกอบด้วย ส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุปหรือคำลงท้าย การตั้งชื่อเรื่องหรือหัวข้อเรื่องอาจจะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ส่วนข่าวที่เป็นการเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง สาระสำคัญของ

ข่าวอยู่ที่ความน่าอ่านเป็นย่อหน้าแรกของการเขียนข่าว ส่วนย่อหน้าต่อ ๆ มามีความสำคัญลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ จนกระทั่งถึงย่อหน้าสุดท้ายอาจ ตัดทิ้งไปได้โดยไม่เสียความถ้อยเนื้อที่กระดาศจำกัด

2. ความมุ่งหมาย บทความนั้นเขียนขึ้นเพื่อเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง หรือเหตุการณ์นั้น ๆ ส่วนเรียงความเป็นการเขียนเพื่อแสดงความรู้เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องนั้นแต่เพียงอย่างเดียว

3. เนื้อเรื่อง หัวข้อเรื่องของบทความต้องทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ อยู่ในความสนใจของ ผู้อ่าน ขณะนั้น เวลาผ่านไปเพียงสัปดาห์หนึ่งหรือมากกว่านั้นก็อาจล้าสมัยไป ส่วนเรียงความ จะหยิบยกเอาเรื่องใด ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมมาเขียนก็ได้ และหัวข้อเรื่องเดียวกันนี้ จะเขียนเมื่อไรก็ได้ไม่ถือว่าล้าสมัย แต่ข่าวมีอายุอยู่ 24 ชั่วโมงเท่านั้น ถ้าเสนอข่าวเข้าไปสัปดาห์หรือสองวันก็ไม่น่าสนใจเสียแล้ว

4. วิธีเขียน เรียงความเขียนด้วยท่วงทำนองการเขียนแบบเรียบ ๆ ไม่โลดโผน ต่างจากวิธีเขียนบทความที่ต้องการใช้สำนวนโวหารอันชวนให้อ่าน ให้ติดตามเนื้อเรื่อง การเขียนข่าวต้องตอบคำถาม 5 ข้อ คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และทำไม เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น เขียนสั้น ๆ ตรงไปตรงมา ไม่มีความคิดเห็นของผู้เขียน ไม่มีชื่อผู้เขียนข่าว ใช้ภาษาที่ชนทุกชั้นอ่านได้ ไม่มีข้อความใดที่บ่งอารมณ์และความโน้มเอียงของผู้เขียน

ลักษณะของบทความ

บทความ คือ ความเรียงประเภทหนึ่งที่เขียนเพื่อความรู้ ความคิด มีรูปแบบการเขียนคล้ายกับเรียงความ แต่การเขียนบทความจะต้องมีเรื่องราวมาจากข้อเท็จจริงหรือข่าวประจำวันมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ อยู่ในความสนใจของผู้อ่านและผู้เขียน และจะต้องสอดแทรกข้อเสนอเชิงวิชาการ หรือความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ไว้ด้วย บทความมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เรื่องที่เขียนต้องเป็นเรื่องที่มีสาระ เป็นเรื่องจริง มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ เมื่ออ่านแล้วจะได้ความรู้หรือความคิดเพิ่มขึ้น
2. ต้องเสนอเรื่องที่ผู้อ่านส่วนมากกำลังสนใจอยู่ในขณะนั้น ทันต่อเหตุการณ์ หรือเรื่องที่เป็นปัญหา และมีความสำคัญเป็นพิเศษ
3. ต้องมีส่วนเป็นทศนะหรือความคิดเห็นของผู้เขียน โดยนำเสนอแนวคิดที่น่าสนใจชวนให้ผู้อ่านติดตามหรือคิดต่อ
4. ควรใช้ภาษาให้อ่าน และสร้างความสนใจ
5. ความยาวของบทความควรสั้น กระชับรัด เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ในเวลาจำกัด

บทความวิชาการหรือกึ่งวิชาการหรือเชิงวิชาการ

บทความวิชาการ เป็นบทความที่เขียนเพื่อเผยแพร่ความรู้โดยตรง ผู้เขียนจึงต้องค้นคว้าจากเอกสาร จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การทดลอง มีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และจะต้องมีบรรณานุกรม และเอกสารอ้างอิงท้ายเรื่องเสมอ

ส่วนบทความกึ่งวิชาการหรือเชิงวิชาการมีลักษณะคล้ายบทความวิชาการ คือ เขียนขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้เป็นสำคัญ แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องการใช้ภาษา กล่าวคือ บทความวิชาการมีลักษณะการใช้ภาษาที่เป็นทางการ และเป็นภาษาที่ถูกต้องตามหลักภาษา

ขั้นตอนในการเขียนบทความวิชาการ

การเขียนบทความมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. การเลือกเรื่อง ควรเลือกเรื่องที่คนกำลังสนใจและเป็นเรื่องที่ผู้เขียนมีความรู้การเสนอเรื่องราวและความคิด ควรกำหนดขอบเขตให้แคบเพื่อให้สมบูรณ์และลึกซึ้ง หรือพยายามเลือกเฉพาะตอนที่เด่นและน่าสนใจเป็นพิเศษมาเขียน
2. การรวบรวมข้อมูล ผู้เขียนบทความจะต้องหาความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน การรวบรวมความรู้อาจจะทำได้หลายวิธีและจะต้องพิจารณาด้วยว่าข้อมูลนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้
3. การกำหนดจุดมุ่งหมาย ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าบทความที่จะเขียนนี้ต้องการเขียนให้ใครอ่าน ต้องการสื่อสารกับคนกลุ่มใดหรือต้องการให้ผู้อ่านมีความคิดอย่างไร
4. การวางโครงเรื่อง การวางโครงเรื่องถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานเขียนทุกประเภท เพราะจะทำให้เขียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายและลำดับความคิดได้ต่อเนื่อง
5. การลงมือเขียน ควรเขียนด้วยความตั้งใจโดยลำดับความคิดตามโครงเรื่องที่กำหนดและใช้ภาษาที่สื่อความหมายชัดเจนชวนให้ผู้อ่านสนใจติดตาม
6. การทบทวน ควรอ่านทบทวนบทความที่เขียนเสร็จแล้วอย่างน้อย 2 ครั้งเพื่อพิจารณาว่าเนื้อหาสาระสอดคล้องกับชื่อเรื่องหรือไม่ แล้วทบทวนแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษา

กลวิธีในการเขียนบทความ

การเขียนบทความมีกลวิธีที่ทำให้บทความนั้นน่าสนใจดังนี้

1. การตั้งชื่อเรื่อง ชื่อเรื่องนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่านเพราะเป็นสิ่งแรกที่ผู้อ่านจะอ่านก่อนเสมอ ดังนั้น จะต้องเลือกคำหรือข้อความที่สามารถสื่อสาร หรือแนวคิดให้ดีที่สุดชวนให้อยากอ่านเนื้อหาในบทความนั้นตรงหลักวิชาการ

2. การเขียนบทนำ บทนำเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างความสนใจจากผู้อ่านดังนั้นผู้เขียนบทความจะต้องใช้กลวิธีการเขียนบทนำ เพราะถ้าสามารถขึ้นต้นบทความได้ดีก็เท่ากับว่าได้รับความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง

3. การเขียนเนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องเป็นส่วนที่ยาวและสำคัญที่สุด เพราะรวบรวมความคิดและข้อมูลทั้งหมด ย่อหน้าแต่ละย่อหน้าในเนื้อเรื่องจะต้องมีสัมพันธ์ภาพคือ ร้อยเรียงเป็นเรื่องเดียวกันและมีลำดับขั้นตอน ผู้เขียนอาจจะลำดับเนื้อเรื่องตามเวลา ลำดับตามเหตุผล หรือลำดับตามความสำคัญก็ได้

5. การเขียนบทสรุป

การเขียนบทสรุปเป็นส่วนที่มีความต่อเนื่องจากเนื้อเรื่อง และเป็นส่วนที่ผู้เขียนต้องการบอกให้ผู้อ่านทราบว่าข้อมูลทั้งหมดที่เสนอมานั้นได้จบลงแล้ว ผู้เขียนควรมีกลวิธีที่จะทำให้ผู้อ่านพอใจ ประทับใจ และได้รับความคิดที่ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ได้ การเขียนบทสรุปของบทความมีกลวิธีเรียนเล่มเช่นเดียวกับการเขียนบทสรุปเรียงความซึ่งได้อธิบายแล้วในหนังสือก่อน

การประเมินคุณค่างานเขียนด้านการใช้ถ้อยคำสำนวน โวหารและกลวิธีในการเขียน

1. การอ่านงานเขียนรายงานเชิงวิชาการ

รายงานเชิงวิชาการ เป็นรายงานที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าวิจัย ซึ่งมีระเบียบวิธีการที่เป็นระบบและมีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ เนื้อหาของรายงานมุ่งเสนอแต่ผลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า ไม่มีการต่อเติมเสริมแต่งความรู้สึกนึกคิดของผู้รายงานรวมเข้าไปด้วยแต่อย่างใด รายงานประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ

1.1 ส่วนนำ (Preliminary Materials) เป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอรายงานเชิงวิชาการนั้น

1.2 ส่วนเนื้อเรื่อง (Body of Report) เป็นส่วนที่จะกล่าวถึงเนื้อเรื่องของรายงานเชิงวิชาการ

1.3 ส่วนอ้างอิง (Reference Materials) เป็นส่วนประกอบเพิ่มเติมให้รายงานเชิงวิชาการนั้นครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การพิจารณาจากขั้นตอนการเขียนรายงาน

ผู้อ่านงานเขียนรายงานวิชาการ ควรเริ่มการดำเนินการ อย่างเป็นขั้นตอน ตามลำดับเพื่อสะดวกในการศึกษางานเขียน ได้แก่ สังเกตกำหนดหัวข้อเรื่อง กำหนดขอบเขตและทำความเข้าใจกับหัวข้อเรื่อง วางโครงเรื่อง รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร/แหล่งสารสนเทศต่างๆ รวบรวมข้อมูลภาคสนาม เขียนฉบับร่าง แก้ไขและขัดเกลา ส่งให้เพื่อน และผู้อ่าน เพื่อวิจารณ์ และขั้นสุดท้าย คือ เขียนฉบับสมบูรณ์

การพิจารณาโดยอาศัยหลักการเขียนรายงาน

1. การจัดรูปแบบ หมายถึง ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตามมหาวิทยาลัย/สถาบันได้กำหนด โดยมีหัวข้อใหญ่ หัวข้อรอง หัวข้อย่อย โดยจัดวางสอดคล้องกันทั้งหมด เช่น กำหนดเลข-ตัวอักษรกำกับหัวข้อในรูปแบบเดียวกันทั้งหมด

หัวข้อใหญ่ (ตัวอักษรขนาด 16 Point)

1. หัวข้อรอง (ตัวอักษรขนาด 16 Point)

1.1 หัวข้อย่อย

1.1.1 หัวข้อย่อย

1.1.1.1 หัวข้อย่อย

ก.

ข.

1)

2)

3)

2. ความเป็นเอกภาพของเนื้อหา หมายถึง การเรียบเรียงเนื้อหาในรายงานตั้งแต่ต้นจนจบ จะต้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอด ไม่ว่าจะแบ่งเป็นบท หรือเป็นหัวข้อ แต่ละบท แต่ละหัวข้อจะต้องสอดคล้องต่อเนื่องกันกับบทหรือหัวข้ออื่นๆ ต่อๆ กันไป ไม่ควรนำเพียงแต่ข้อมูล เนื้อหาต่างๆ มาปะติดปะต่อกัน

3. ความแจ่มแจ้งชัดเจน หมายถึง ข้อความทุกประโยค ทุกหัวข้อ ทุกตอนจะต้องแจ่มแจ้งและอ่านได้ใจความชัดเจน เขียนด้วยประโยคสมบูรณ์ สั้นกระชับรัด ได้ใจความ และการใช้ภาษาในการเขียนรายงาน มีความถูกต้อง ได้สาระสมบูรณ์ ชัดเจน กระชับรัด ลำดับความดี แต่ละวรรคตอนเป็นเอกภาพ ความแต่ละวรรคตอน เชื่อมโยงกลมกลืนสัมพันธ์กันดี คงเส้นคงวา ตรงประเด็นตรงจุด ถ้อยคำมีเหตุผลน่าเชื่อถือได้ สุภาพ และสั้นไหว ไม่สะดุด-ติดขัด

4. ความถูกต้อง หมายถึง เนื้อหา ภาษาที่ใช้จะต้องถูกต้องตามหลักวิชาและมีเหตุผล

5. ตรงประเด็น หมายถึง เรียบเรียงข้อความ เนื้อหาให้ตรงประเด็นที่ต้องการเสนอ ต้องการอะไร ให้นำเสนอไปอย่างนั้น ไม่ต้องเขียนวกวนไปเวียนมา จนหาข้อสรุปไม่ได้ และไม่ควรตั้งหัวข้ออย่างหนึ่งแล้วเขียนไปอีกอย่างหนึ่ง

6. ความสักรวม หมายถึง ข้อความทุกข้อความ ทุกประโยค หรือทุกตัวอักษรที่เขียนในรายงาน ต้องสักรวม รมัดระวัง พิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วน และรอบคอบแล้วว่า มีความถูกต้อง มีเหตุผลเพียงพอ และไม่ขัดแย้งกัน

7. การอ้างอิง หมายถึง การอ้างอิงต้องทำอย่างถูกต้องตามสากลนิยม ถูกต้องตามหลักการ ทั้งนี้ให้ยึดเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย/สถาบันกำหนด และผู้เขียนรายงาน พึงตระหนักถึงจรรยาบรรณ เมื่อมีการอ้างอิงผลงานของผู้อื่นต้องอ้างอิงถึงเจ้าของผลงานทุกครั้ง

8. ยึดผู้อ่าน หมายถึง การเขียนรายงานที่ผู้เขียนต้องพยายามอธิบาย บรรยายด้วยภาษาที่ง่าย และให้เนื้อหาย่อยพอที่ผู้อื่นมาอ่านแล้วเขาจะสามารถทำความเข้าใจได้ พึงระลึกว่า “เราเขียนให้ผู้อื่นอ่านมิใช่ให้ตนเองอ่าน”

9. ทันสมัย หมายถึง เนื้อหาสาระในรายงานมีความทันสมัย ทันกาล มีการปรับเปลี่ยนให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันในเชิงวิชาการ การพัฒนาในศาสตร์สาขานั้นๆ

การเขียนรายงานเชิงวิชาการให้มีคุณภาพได้นั้น ผู้เขียนจำเป็นต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับศึกษา ค้นคว้าสารสนเทศจากแหล่งที่น่าเชื่อถือได้ เช่น เป็นผลงานของสถาบัน/องค์กรที่เชื่อถือได้ เป็นผลงานของบุคคลที่ได้รับการยอมรับในศาสตร์สาขานั้นๆ ฯลฯ และผู้เขียนรายงานจะต้องหมั่นฝึกฝนทักษะในการอ่าน วิเคราะห์ สังเคราะห์ และทักษะการเขียน และทำการเขียนรายงานโดยยึดหลักการเขียนรายงานที่ถูกต้อง

คำว่า ปณิณกะตามพจนานุกรมแปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นครนั้น ปณิณกะ [ปะ-กิน-นะ-กะ] (มค. ปณิณณสก. ปกริณณก) เป็นคำวิเศษณ์ ว. เบ็ดเตล็ด, กระจาย, ระคนกัน, คละกัน, มักใช้ประกอบหน้า ศัพท์อื่น เช่น ปณิณกคดี หมายถึง เรื่องต่างๆ.

การพิจารณาบทความ

องค์ประกอบของบทความปณิณกะ บทความปณิณกะส่วนใหญ่คือมีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ

1. ชื่อเรื่อง เป็นส่วนแรกของบทความที่สร้างความสนใจแก่ผู้อ่าน บทความในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร อาจตีพิมพ์ชื่อเรื่องด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่เพื่อสร้างความสนใจ
2. บทนำ คือ ส่วนที่อยู่ย่อหน้าแรกของบทความ มีลักษณะเป็นการกล่าวนำเรื่อง โดยให้ความรู้เบื้องต้น บอกเจตนาและผู้เขียนหรือตั้งคำถามซึ่งผู้เขียนจะใช้กลวิธีต่างๆ ในการเขียนให้ผู้อ่านสนใจเนื้อเรื่อง
3. เนื้อหา เป็นส่วนสำคัญที่สุดของบทความ เพราะเป็นส่วนที่รวบรวมความรู้ สารต่างๆ และความคิดเห็นของผู้เขียน
4. บทสรุป คือ ส่วนสุดท้ายของบทความที่ผู้เขียนใช้สรุปเนื้อหาและสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่านโดยใช้กลวิธีหลายประการ เช่น การชักจูงใจให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง การให้ข้อคิดการหาแนวร่วม

ประเภทของบทความปณิณกะ บทความในหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสาร อาจแบ่งได้เป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. บทความบรรยายเหตุการณ์ เป็นบทความที่บรรยายเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นเหตุการณ์ในความสนใจของคนสังคมมีจุดมุ่งหมายเพื่อรายงานให้ผู้อ่านทราบความเป็นไปของบ้านเมือง และมีส่วนร่วมรับรู้ในเหตุการณ์นั้น
2. บทความเชิงวิเคราะห์ เป็นบทความที่ผู้เขียนนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นข่าว หรืออยู่ในความสนใจของประชาชน โดยจำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆ อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
3. บทความเชิงวิจารณ์เป็นบทความที่ผู้เขียนต้องการเสนอความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นข่าวหรือเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชนส่วนใหญ่ การเสนอความคิดเห็นอาจเป็นไปในลักษณะโต้แย้ง ไม่เห็นด้วย เสนอแนะแนวทาง หรือชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง

4. บทความเชิงวิชาการ เป็นบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง บทความเชิงวิชาการที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ส่วนใหญ่ไม่มีความยาวมากนัก นอกจากนี้ ข้อมูลยังมีความถูกต้องน่าเชื่อถือน้อยกว่าบทความวิชาการในวารสารวิชาการ

หลักการอ่านและพิจารณาบทความในการอ่านและพิจารณาบทความ ควรพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

1. ข้อเท็จจริง ควรพิจารณารายละเอียดดังนี้

- 1.1 ข้อเท็จจริงในบทความเป็นข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัยและน่าเชื่อถือหรือไม่
- 1.2 ผู้เขียนนำข้อมูลมาจากแหล่งใด
- 1.3 มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลให้ผู้อ่านสืบค้นต่อไปหรือไม่ แหล่งข้อมูลนั้นน่าเชื่อถือ

2. ข้อคิดเห็น ควรพิจารณารายละเอียดดังนี้

- 2.1 ข้อคิดเห็นของผู้เขียนสอดคล้องกับข้อเท็จจริงหรือไม่
- 2.2 ผู้เขียนเสนอข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์หรือไม่
- 2.3 ข้อคิดเห็นของผู้เขียนมีความเป็นไปได้หรือไม่
- 2.4 ข้อคิดเห็นของผู้เขียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

3. กลวิธีนำเสนอ ควรพิจารณารายละเอียดดังนี้

- 3.1 ผู้เขียนนำเสนอบทความได้น่าสนใจหรือไม่ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ
- 3.2 องค์ประกอบต่างๆ ของบทความมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน
- 3.3 การนำเสนอของผู้เขียน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย หรือเกิดความสับสน
- 3.4 ผู้เขียนนำเสนอเรื่องด้วยถ้อยคำสำนวนที่เข้าใจง่าย และชัดเจนหรือไม่

ของบทความ

4. ประโยชน์ที่ได้รับ ควรพิจารณารายละเอียดต่อไปนี้

- 4.1 ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการอ่านบทความนี้มากน้อยเพียงใด
- 4.2 ข้อคิดหรือทฤษฎีของผู้เขียนสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่
- 4.3 บทความนี้มีประโยชน์กับบุคคลเฉพาะกลุ่มหรือบุคคลส่วนใหญ่ในสังคม

ความหมายของเรื่องสั้น

เรื่องสั้น คือ เรื่องที่เล่าอย่างสั้น ๆ มีขนาดความยาวของเรื่องที่ไม่กำหนดตายตัว แต่ต้องใช้คำไม่มากนัก โครงเรื่องก็ต้องไม่มีความซับซ้อนจนเกินไป สามารถอ่านจบได้ในเวลาอันสั้น แนวคิดของเรื่องก็มีเพียงแนวคิดเดียว

ลักษณะของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีที่เกิดขึ้นในเมืองไทยประมาณรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โดยได้แบบอย่างมาจากตะวันตก จึงมีลักษณะ ดังนี้

ความยาว เรื่องสั้นต้องมีความยาวพอประมาณ อ่านจบได้ในเวลาไม่เกิน 50 นาที ตามขนาดมาตรฐานของเรื่องสั้นรุ่นเก่าควรมีจำนวนคำ 4,000 - 5,000 คำ แต่ถ้าเป็นเรื่องสั้นสมัยใหม่ จัดเป็นเรื่องสั้นขนาดยาวอาจมีจำนวนคำได้ถึง 10,000 คำ

ต้องมีความหนาแน่น หมายถึง ต้องใช้สำนวนโวหาร การสร้างฉาก ตัวละคร บทสนทนา ฯลฯ ให้กระชับรัดกุมและมีประโยชน์ต่อการดำเนินเรื่องมากที่สุด

โครงเรื่อง (Plot) เรื่องสั้นควรมีโครงเรื่องเดียว ไม่ซับซ้อนเป็นข้อขัดแย้งกันระหว่างตัวละครและต้องจบลงด้วยผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

แก่นของเรื่องหรือแนวคิด เรื่องสั้นควรมุ่งสอนแนวคิดหรือแก่นของเรื่องเพียงอย่างเดียว

ตัวละคร เรื่องสั้นควรมีตัวละครน้อยตัวคือไม่ควรเกิน 4 ตัว

ฉาก เรื่องสั้นมีฉากที่เกิดจากพฤติกรรมของตัวละคร คือเหมาะกับตัวละคร และสภาพแวดล้อม

ตอนจบของเรื่อง (Climax) ตอนจบของเรื่องสั้นมักให้ความรู้แก่ผู้อ่านถึงความสมบูรณ์ของเนื้อหา มี 2 แบบ คือ จบอย่างธรรมดา และจบแบบหลักความคาดหมาย หรือจบแบบหักมุม

ชนิดของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นแบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. เรื่องสั้นประเภทแสดงแนวคิด (Theme Story) คือ ผู้เขียนมีอุดมคติหรือต้องการชี้ให้เห็นความจริงอย่างใดอย่างหนึ่งของชีวิต
2. เรื่องสั้นประเภทผูกเรื่อง (Plot Story) เรื่องสั้นประเภทนี้มีโครงเรื่องซับซ้อนน่าฉงน และจบชนิดที่ผู้อ่านคาดคิดไม่ถึง หรือนึกไม่ถึงว่าจะจบแบบนี้
3. เรื่องสั้นประเภทที่เพ่งเล็งจะแสดงลักษณะของตัวละคร (Character Story) เป็นเรื่องสั้นประเภทที่ผู้เขียนถือตัวละครเป็นใหญ่ และต้องการจะเสนอลักษณะอย่างหนึ่งของคนเป็นสำคัญ
4. เรื่องสั้นประเภทที่ถือฉากเป็นสำคัญ (Atmophere Story) เป็นการเขียนนวนิยาย

ความหมายของนวนิยาย

นวนิยาย มาจากภาษาอังกฤษว่า Novel และ Novella ในภาษาอิตาเลียน คำนี้ใช้เป็นครั้งแรกเพื่อเรียกนวนิยายอย่างใหม่ของบอคาจิโอ (Boccaccio) ที่แต่งเรื่อง เดคาเมรอน (Decamerone) ซึ่งแต่งขึ้นราว ค.ศ. 1338-1340 การที่เรื่องเดคาเมรอน ได้รับการกล่าวขวัญจากคนสมัยนั้นว่าเป็นนิยายแบบใหม่หรือนวนิยายนั้น เป็นเพราะบอคาจิโอ เริ่มใช้กลวิธีการเขียนตามแบบ นวนิยายในสมัยปัจจุบันกล่าวคือ เขียนเล่าเป็นเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ อย่างสมจริง แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าเรื่องราวดังกล่าวในวรรณกรรมนั้นเป็นเรื่องสมมุติไม่ใช่เรื่องจริง นอกจากนี้ก็มีวิธีการเสนอเรื่องให้ยอกย้อนชวนติดตาม และมีแนวคิดกว้างขวาง มีลักษณะต่างไปจากการเขียนนิทานนิยายแต่เดิมที่มักสร้างเรื่องจากจินตนาการ และอุดมคติของผู้เขียน

ความสำคัญของนวนิยาย

ตั้งแต่ไทยรับวรรณกรรมรูปแบบใหม่อันได้แก่เรื่องสั้น และนวนิยายจากตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา นวนิยายและเรื่องสั้นก็ได้รับความนิยมแพร่หลาย อีกทั้งมีบทบาทสำคัญ ต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวนิยายนั้นสามารถมีบทบาทเป็นสื่อสะท้อนความคิดของสังคมได้ เพราะนวนิยายนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังมีสาระที่สัมพันธ์กับสังคมอีกด้วย และในนวนิยายแนวสะท้อนสังคมจึงน่าสนใจศึกษาเพราะผู้ประพันธ์ได้นำเรื่องใกล้ตัวของคนในสังคมมานำเสนอ ซึ่งถือเป็นสาระที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของนวนิยาย

ประเภทของนวนิยาย

คลาสสิก หมายถึง เรื่องที่เขียนตามแนวคิดแบบเดิม โดยอาศัยเค้าโครงเรื่องจากประวัติศาสตร์หรือวรรณคดีของชาติต่าง ๆ เช่น กรีก โรมัน จีน อินเดีย นวนิยายของไทยที่เขียนตามแนวคลาสสิก มักจะเป็นเรื่องสมมุติไม่เหมือนชีวิตจริง

โรแมนติก หมายถึง เรื่องที่มุ่งให้ความสำคัญของอารมณ์ (emotion) ความรู้สึก (sentiment) และญาณสังหรณ์ (intuition) มากกว่าคุณค่าทางปัญญา บางครั้งก็เรียกว่า "นวนิยายพาฝัน" เนื้อหาเกี่ยวข้องกับ รัก โลภ โกรธ หลง และความอิจฉาริษยาของมนุษย์ นวนิยายแนวนี้จึงได้รับความนิยมจากผู้อ่านมาทุกยุคทุกสมัย

สังคมนิยายหรือ อัตถนิยาย หมายถึง เรื่องที่เลียนแบบเหตุการณ์ จริง ๆ ในสังคมแล้วสอดแทรกจินตนาการของผู้เขียนลงไป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตีแผ่แง่มุมต่าง ๆ ของชีวิตมนุษย์อย่างตรงไปตรงมา โดย

กล่าวถึงคนในลักษณะต่าง ๆ ในวงการอาชีพต่าง ๆ และคนในฐานะต่าง ๆ อย่างสมจริง เพื่อแสดงให้เห็นแก่นแท้ของชีวิตในสังคม

ธรรมชาตินิยม หมายถึง เรื่องที่มุ่งแสดงความสำคัญของธรรมชาติว่ามีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ เรื่องประเภทนี้จึงเสนอแนวคิดที่สมจริงเช่นเดียวกับเรื่องประเภทสังคมนิยม ต่างกันตรงที่ประเภทธรรมชาตินิยมมีแนวโน้มที่จะกล่าวถึงธรรมชาติฝ่ายต่ำของมนุษย์มากกว่าธรรมชาติฝ่ายสูงของมนุษย์

เหนือธรรมชาติ เรื่องที่แสดงความคิดเห็นของผู้แต่งในลักษณะฝันเพื่อง โลกใฝ่ฝัน หรือเกี่ยวกับภูตผีปิศาจ ผิดปณิธาน วิทยาศาสตร์ เวทมนตร์คาถา สิ่งลึกลับมหัศจรรย์

สังคมนิยม เรื่องที่สะท้อนสภาพชีวิตในสังคมที่แท้จริง มีรายละเอียดสอดคล้องกับเป้าหมายของการดำรงชีวิต พร้อมทั้งสอดแทรกแนวคิดในการพัฒนาสังคมอย่างมีอุดมการณ์ แนวคิดนี้พัฒนามาจากแนวคิดสังคมนิยม

สัญลักษณ์นิยม เรื่องที่มีกลวิธีการเขียนในลักษณะเปรียบเทียบสิ่งที่เป็นรูปธรรม แทนนามธรรม ไม่กล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะตรงไปตรงมา กลับใช้สัญลักษณ์แทนบางสิ่งองค์ประกอบของนวนิยายที่จะต้อง มี 6 ประการ ดังนี้ คือ

1. **โครงเรื่อง (Plot)** คือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นเหตุผลต่อกัน โดยมีความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดการต่อสู้ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจและติดตาม โครงเรื่องของนวนิยายมี 2 ชนิด คือ โครงเรื่องใหญ่ (main plot) คือ แนวที่ผู้ประพันธ์ ต้องการให้เรื่องดำเนินไป ต้องมีการผูกปมเรื่องให้ซับซ้อนและคลี่คลายเงื่อนไขในตอนจบ และโครงเรื่องย่อย (sub plot) คือ เรื่องที่แทรกอยู่ในโครงเรื่องใหญ่มีความสำคัญน้อยกว่า แต่เป็นส่วนที่เพิ่มความสนุกสนานแก่นิยายเรื่องหนึ่ง อาจมีโครงเรื่องย่อยได้หลายโครงเรื่อง

2. **ตัวละคร (Character)** คือผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง หรือเป็นผู้แสดง พฤติกรรมต่าง ๆ ในเรื่อง ตัวละครนั้นนับเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของนวนิยาย เพราะถ้าไม่มีตัวละครแล้ว เรื่องราวต่าง ๆ ในนวนิยายก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ ตัวละครของนวนิยาย มี 2 ประเภท คือ ตัวละครเอก (the major character) คือตัวละครซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องโดยตลอด หรือ เป็นศูนย์กลางของเรื่อง และ ตัวละครประกอบหรือตัวละครย่อย (the minor character) คือตัวละครซึ่งมีบทบาทในฐานะเป็นส่วนประกอบของการดำเนินเรื่องเท่านั้น แต่ก็ต้องมีส่วนช่วยเสริมเนื้อเรื่องและตัวละครสำคัญให้เด่นชัดด้วย

3. **บทสนทนา (Dialogue)** คือ การสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละครในนวนิยาย เป็นส่วนที่ทำให้นวนิยายมีลักษณะคล้ายความจริงมากที่สุดบทสนทนาที่ดีต้องเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตัวละคร ต้องสอดคล้องกับบรรยากาศในเรื่องและที่สำคัญต้องมีลักษณะสมจริง คือ มีคำพูดที่เหมือนกับบุคคลในชีวิตจริงใช้พูดจากัน

4. **ฉาก (Setting)** คือ เวลาและสถานที่รวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ช่วยบอกให้ผู้อ่านรู้ว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเมื่อใดที่ไหน ที่นั้นมีลักษณะอย่างไร นวนิยายโดยทั่วไปจะสร้างฉากให้เป็นส่วนประกอบของเรื่อง เพื่อ

ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในเหตุการณ์และเวลาที่กำหนดไว้ในเนื้อเรื่อง หรือช่วยกำหนดบุคลิกลักษณะของตัวละคร ช่วยสื่อความคิดของผู้แต่ง หรือช่วยให้เรื่องดำเนินไป

5. ความคิดเห็นของผู้แต่ง (Point of View) คือ ความคิดเห็น ทศนะ หรือปรัชญา ของผู้เขียน ซึ่งสอดแทรกอยู่ในพฤติกรรมของตัวละคร หรือ คำพูดของตัวละคร ในการเสนอความคิดเห็นหรือแนวคิดนี้ ผู้แต่งจะไม่เสนอออกมาโดยตรง มักจะสอดแทรกซ่อนเร้นอยู่ในพฤติกรรมของตัวละคร

6. ทำนองแต่ง (Style) คือแบบแผนและลักษณะท่วงทำนองในการแต่ง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้ประพันธ์ เช่น การเลือกใช้คำ ท่วงทำนองโวหาร และน้ำเสียงของผู้แต่ง (แต่งแบบแสดงอารมณ์ขัน อ่อนโยน ล้อเลียน) เป็นต้น

ประเภทของนวนิยาย

การแบ่งประเภทของนวนิยาย มี 2 ลักษณะ คือ

1. แบ่งตามแนวคิดในการเขียน ดังนี้ คือ

1.1) คลาสสิก (Classicism) คือ เรื่องที่เขียนตามแนวคิดแบบเดิม โดยอาศัยเค้าโครงเรื่องจากประวัติศาสตร์ หรือวรรณคดีของชาติต่าง ๆ เช่น กรีก โรมัน จีน อินเดีย

1.2) โรแมนติก หรือ จินตนิยม (Romanticism) คือ เรื่องที่มุ่งให้ความสำคัญของอารมณ์ (emotion) ความรู้สึก (sentiment) และญาณสังหรณ์ (intuition) มากกว่าคุณค่าทางปัญญา บางครั้งก็เรียกว่า "นวนิยายพาฝัน" เนื้อหามักเกี่ยวกับ รัก โลภ โกรธ หลง และความอัจฉริยภาพของมนุษย์ นวนิยายแนวนี้จึงได้รับความนิยมจากผู้อ่านมาทุกยุคทุกสมัย

1.3) สัจนิยม หรือ อัจฉนิพนธ์ (Realism) คือเรื่องที่เลียนแบบเหตุการณ์ จริง ๆ ในสังคมแล้วสอดแทรกจินตนาการของผู้เขียนลงไป

1.4) ธรรมชาตินิยม (Naturalism) คือเรื่องที่มุ่งแสดงความสำคัญของธรรมชาติว่ามี ความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ เรื่องประเภทนี้จึงเสนอแนวคิดที่สมจริงเช่นเดียวกับเรื่องประเภทสัจนิยม ต่างกันตรงที่ประเภทธรรมชาตินิยมมีแนวโน้มที่จะกล่าวถึงธรรมชาติฝ่ายต่ำของมนุษย์มากกว่าธรรมชาติฝ่ายสูงของมนุษย์ คือมุ่งที่จะเสนอถึงชีวิตที่ถูกรังแก กดขี่ ความทุกข์ยาก แค้นแค้น ทรมานใจ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะตีแผ่แก่นแท้ของชีวิตมนุษย์อีกมุม

1.5) เหนือธรรมชาติ (Surrealism) คือเรื่องที่แสดงความคิดเห็นของผู้แต่งในลักษณะฝันเฟื่อง โลกโผน หรือเกี่ยวกับภูตผีปิศาจ ผิดป็นซีฟ วิญญาณพยาบาท เวทมนตร์คาถา สิ่งลึกลับมหัศจรรย์ เช่น พระจันทร์แดง ทิพย์ ของ ทมยันตี วิมานมะพร้าว ของแก้วแก้ว ภาพอาถรรพณ์ ของ ศรีทองลดาว์ และ เคาสน์ภูต ของ จินตวิจิตร วิวัชน เป็นต้น

1.6) สัจนิยมใหม่ (Neo-realism) คือเรื่องที่สะท้อนสภาพชีวิตในสังคมที่แท้จริง มีรายละเอียดสอดคล้องกับเป้าหมายของการดำรงชีวิต พร้อมทั้งสอดแทรกแนวคิดในการพัฒนาสังคมอย่างมีอุดมการณ์ แนวคิดนี้พัฒนามาจากแนวคิดสัจนิยม

1.7) สัญลักษณ์นิยม (Symbolism) คือ เรื่องที่มีกลวิธีการเขียนในลักษณะเปรียบเทียบสิ่งที่เป็นรูปธรรม แทนนามธรรม ไม่กล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะตรงไปตรงมา กลับใช้สัญลักษณ์แทนบางสิ่งบางอย่างที่ต้องการจะกล่าวถึง อาจใช้แทนบางส่วนหรือใช้เรื่องทั้งเรื่องเป็นสิ่งที่แทนก็ได้

2) แบ่งตามลักษณะของเนื้อเรื่อง แบ่งได้ดังนี้ คือ

2.1) นวนิยายเชิงชีวประวัติ (Biographical Novel) ได้แก่ นวนิยายที่กล่าวถึงเรื่องราวของตัวละครเอก ซึ่งมักได้เค้าโครงเรื่องมาจากเรื่องราวในชีวิตจริงของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

2.2) นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ (Historical Novel) เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีตยุคสมัยใดสมัยหนึ่ง

2.3) นวนิยายแสดงข้อคิด (Thematic Novel) ได้แก่นวนิยายที่เนื้อหามุ่งแสดงความคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยให้ตัวละครเอกแสดงความคิดเห็นที่น่าสนใจ

2.4) นวนิยายล้อเลียน (Satires Novel) ได้แก่ นวนิยายที่เนื้อหามุ่งล้อเลียน เยาะเย้ย หรือเสียดสีประชันความเลวร้ายและความยุ่งยากใน

2.5) นวนิยายผจญภัย (Novel of Adventure) ได้แก่นวนิยายที่มีเนื้อหากล่าวถึงเรื่องการต่อสู้ผจญภัยของตัวละครเอกในรูปแบบต่าง ๆ จนได้รับความสำเร็จโดยไม่คาดหมาย แล้วมีเรื่องสตรีและความรักเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

2.6) นวนิยายมหัศจรรย์ หรือ จินตนิมิต (Novel of Fantasy) คือ นวนิยายที่มีโครงเรื่องลึกลับ โดยผู้เขียนอาจจะจินตนาการเอาเอง

2.7) นวนิยายเกี่ยวกับท้องถื่น (Novel of Soil) ได้แก่ นวนิยายที่มีเนื้อหากล่าวถึงสถานที่สำคัญแห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นบ่อเกิดของเหตุการณ์และตัวละครในเรื่อง

2.8) นวนิยายเป็นตอนต่อเนื่องกัน (Episodic Novel) ได้แก่ นวนิยายที่กล่าวถึงเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกัน แต่มีความสัมพันธ์กันด้วยการใช้ตัวละครชุดเดียวกัน หรือมีแกนกลางของเรื่องเป็นแกนเดียวกัน

2.9) นวนิยายเชิงจิตวิทยา (Psychological Novel) ได้แก่ นวนิยายที่มีเนื้อหากล่าวบรรยายถึงความรู้สึกและจิตใจของตัวละครเอกที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต

2.10) นวนิยายเชิงปัญหา (Problem Novel) ได้แก่นวนิยายที่มีเนื้อหากล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและปัญหาชีวิตครอบครัว

ตอนที่ 2

ความรู้การอ่านร้อยแก้วร้อยกรอง

กวีนิพนธ์ (อังกฤษ: Poetry, Poem, Poesy) คือ รูปแบบทางศิลปะที่มนุษย์ใช้ภาษา เพื่อคุณประโยชน์ด้านสุนทรียะ ซึ่งเพิ่มเติมจากเนื้อหาทางความหมาย นับเป็นส่วนหนึ่งของวรรณกรรม โดยเป็นคำประพันธ์ที่กวีแต่งเป็นงานเขียนที่มีวรรณศิลป์ ให้อรรถรสและอารมณ์ได้ คำที่มีความหมายทำนองเดียวกันได้แก่ ร้อยกรอง ซึ่งหมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

นอกจากนี้ยังมีคำอื่น ๆ อีกหลายคำที่มีความหมายทำนองเดียวกับ กวีนิพนธ์ และร้อยกรอง ได้แก่ บทกวี บทประพันธ์ คำประพันธ์ กวีฉันทลักษณ์ ลำนำ บทกลอน กาพย์กลอน กลอนกานท์ กานท์ รวมทั้งคำว่า ฉันท กาพย์ และกลอน ซึ่งในปัจจุบันหมายถึงคำประพันธ์ที่มีรูปแบบต่างกัน ก็เคยใช้ในความหมายเดียวกันกับ กวีนิพนธ์ และ ร้อยกรอง มาในยุคสมัยหนึ่ง ผลงานที่จัดเป็นกวีนิพนธ์เรียกว่า บทกวี ส่วนผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานดังกล่าว เรียกว่า กวี หรือนักกวี

บทกวี คือ ภาษาของอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด คือเครื่องมือที่จะนำสิ่งที่เรารู้สึกว่าเป็นข่าวสารออกมาแสดงให้ประจักษ์ ตระหนัก ตระหนก สะทก สะทอน กวีอาจไม่มีหน้าที่สรุปหรือฟันธงความจริง แต่กวีอาจหมั่นแปรค่าและทำให้เห็นความจริงใหม่ ๆ ของชีวิตหลายด้าน ทั้งเรื่องที่บางทีคนทั่วไปคิดไม่ถึง และแม้แต่ตัวกวีเองก็เพิ่งจะคิดถึง

แบ่งตามประเภทของกวีและวรรณกรรมที่ปรากฏเป็น 2 รูปแบบ คือ กวีนิพนธ์ฉันทลักษณ์ กวีนิพนธ์ไร้ฉันทลักษณ์

การถอดคำประพันธ์

ก่อนที่จะสามารถจับใจความสำคัญของงานเขียนประเภทกวีนิพนธ์ได้ต้องสามารถเข้าใจเนื้อหาของบทประพันธ์ ซึ่งการถอดใจความสำคัญเป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญได้ครบถ้วน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กลีบหนึ่งมีเทพธิดา	เจ็ดองค์โสภา
แน่นน้อยลำพานงพาล	
นางหนึ่งยอมมีบริวาร	อีกเจ็ดเยาวมาลย์
ล้วนรูปนิรมิตมา	

บทพากย์เอราวัณ อาจจะรู้สึกว่ใช้คำได้สวย มีสัมผัสไพเราะ แต่ถ้าจะให้แปลร้อยกรองมาเป็นร้อยแก้ว ตั้งแต่เริ่มต้น แปลกลอนหรือบทประพันธ์ต่างๆ ให้ 6 วิธีแปลบทกลอนง่ายๆ (ฉบับเด็กมัธยม)

1. รู้ว่กำลังเรียนเรื่องอะไร

ถ้าเป็นบทประพันธ์ในหนังสือเรียน ก่อนที่จะมาถึงในส่วนของบทประพันธ์ ต้องรู้ก่อนว่ กำลังเรียนเรื่องอะไร ซึ่งสำคัญมาก บทประพันธ์นี้มาจากเรื่องอะไร ตอนไหนของเรื่อง ก็จะทำให้สามารถถอดคำประพันธ์นั้นได้ง่ายขึ้น หรือทำให้รู้ว่เรื่องราวที่เกิดขึ้นในคำประพันธ์นั้น เป็นเรื่องราวหรือคำพูดระหว่างใคร กับใคร เช่น

"ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก
สะอื้นร่ำอาลาด้วยอาลัย

ต่างพันผูกเพียงว่เลือดตาไหล
แล้วแจ้งใจจากนางตามทางมา"

(ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม)

จากบทประพันธ์มีคำที่พูดถึงความเป็นแม่ และความเป็นลูก รู้ว่บทประพันธ์นี้เป็นเรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม นื่องๆ ก็น่าจะเดาได้เบื้องต้นใช้ไหมคะ ว่ลูกในคำประพันธ์นี้น่าจะหมายถึง พลายงามแน่นอน

2. หาคำที่รู้ความหมาย + รู้ความหมายนัยตรง นัยประหวัด

ถึงแม้ว่ทั้งบทกลอน อาจจะถอดคำประพันธ์ออกมาได้ไม่หมด แต่ใน 1 บท หรือ 1 วรรค จะต้องมืคำที่นื่องๆ รู้ความหมายอยู่แล้วแน่นอน คำศัพท์เหล่านี้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้นื่องๆ สามารถแปลบทประพันธ์ยากๆ ได้ เพราะถ้ามีคำศัพท์ที่เรารู้ ก็สามารถเดาเรื่องราว หรือความหมายของบทประพันธ์นั้นในเบื้องต้นได้คะ

และนอกจากคำศัพท์พื้นฐานที่ทำให้เราต่อยอดในการถอดคำประพันธ์ได้แล้ว ต้องรู้จักความหมายนัยตรง นัยประหวัดด้วย ว่ข้อความที่ให้มาเป็นความหมายตรงๆ เลยมัย หรือ ต้องคิดอีกชั้นนึ่ง เพราะเป็นความหมายเปรียบเทียบ พี่อ๊ฟขอยกตัวอย่างบทนี้

"แล้วสอนว่อย่าไว้ใจมนุษย์
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลืยวลด

มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน"

(พระอภัยมณี)

ตัวอย่างกลอนบทนี้ วรรคแรกก็ตรงตัวเลยคะ แปลว่ อย่าไว้ใจมนุษย์ วรรคที่สองถึงจะแปลหรือรู้ความหมายของคำว่า ลึกล้ำ คำเดียว ก็สามารถแปลได้คร่าวๆ แล้วว่ ที่บอกว่อย่าไว้ใจ เพราะจิตใจของมนุษย์นั้นลึกล้ำ

วรรณคดีสาม มี เถาว์ลย์ คือพืชที่เจริญเติบโตโดยการพันเกาะเกี่ยวต้นไม้ ส่วน พัน เกี่ยว เลี้ยวลด ก็เป็นลักษณะรูปแบบหนึ่งที่ไม่ใช่ลักษณะพุ่งตรง หรือมาในแนวตรง

วรรณคดีสุดท้าย คำว่า ก็ไม่คิด เหมือน น้ำใจคน ถ้าเราแปลตรงๆ ก็อาจจะงงว่าหัวใจคนเรามันจะไปคิดได้ยังไง แต่ถ้ามองในมุมของการเปรียบเทียบ ก็ทำให้เราเข้าใจว่ามีการเปรียบเทียบลักษณะของเถาว์ลย์กับใจของคนนั่นเองค่ะ ว่าขนาดเถาว์ลย์ที่พันต้นไม้ไปมาคือง่ายเหิง ก็ยังไม่เท่ากับจิตใจคนที่อาจคิดไปคิดมา คิดเอาไม่ได้

ดังนั้น นอกจากรู้ความหมายของคำศัพท์แล้ว ลองสังเกตการใช้คำเปรียบเทียบ เปรียบเทียบในบทกลอนต่างๆ เพราะสิ่งเหล่านี้ทำให้วรรณคดีมีความสวยงาม และเป็นลักษณะทางวรรณศิลป์

3. ดูบริบทรอบข้าง

ปัญหาหนึ่งของการถอดคำประพันธ์แล้วละไม่เป็นทำคือ แปลออกมาจบเรื่อง แต่ความหมายไปคนละทิศคนละทาง เหมือนอยู่คนละเรื่อง แล้วก่อนเริ่มถอดคำประพันธ์ ควรอ่านเรื่องทั้งหมดก่อนสัก 1-2 รอบ เพื่อหาไอเดีย ใจความของเรื่องนั้นๆ เพราะการถอดคำประพันธ์ที่ละวรรค โดยไม่ดูภาพรวม เราอาจได้เมดเลย์วรรณคดี

เมื่ออ่านจบ เรื่องนี้มีตัวละครกี่ตัว มีสถานที่อะไร แล้วบทไหนมีอารมณ์แบบไหน ใครพูดกับใครบ้าง เพราะการถอดคำประพันธ์วรรณคดี การรู้ว่าใครพูดกับใครเป็นเสมือนคีย์เวิร์ดของเรื่อง จากนั้นก็ค่อยแปลทีละบทๆ เมื่อถอดได้ครบบท ก่อนไปบทต่อไป ก็ควรอ่านอีกรอบ แล้วดูความเชื่อมโยง เพื่อให้เนื้อเรื่องดำเนินไปไม่มีสะดุด

4. มีคลังศัพท์เป็นเพื่อน

ปัญหาใหญ่ ในการแปลบทกลอนหรือคำประพันธ์ไม่ได้ คือ การเจอคำศัพท์ยากๆ แล้วถอดใจ ทั้งที่จริงๆ แล้ว ถ้าแปลคำศัพท์นั้นออกมา ก็จะกลายเป็นคำศัพท์ง่ายๆ ที่จะแปลออกมาแล้วเข้าใจทันทีวิธีที่แนะนำเลยก็คือ ควรมีคลังศัพท์ที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น นั่นก็คือ คำไวพจน์ หรือ คำที่มีความหมายเหมือนกันนั้น เช่น คำว่า เทวดา มีคำที่มีความหมายเดียวกัน ได้แก่ เทพ เทว เทวินทร์ หรือ คำว่า น้ำ มีคังคา นที ธารา สมุทร วารี ลองคิดว่าถ้าบทกลอนนั้นมีแต่คำว่าน้ำ น้ำ น้ำ ซ้ำไปมาทั้งบทกลอน ก็คงจะไม่ค่อยสละสลวย ลองมาดูตัวอย่างกัน

" ครั้นอ่านสารเสร็จสิ้นพระทรงฤทธิ์
บุษบาจะงามสักเพียงใด

ถอนฤทัยคิดแล้วสงสัย
จึงต้องใจระตุกบุรี"

(อิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง)

คำศัพท์ที่ในบทนี้ น่าจะเป็น พระทรงฤทธิ์ ฤทัย บุรี ซึ่งเป็นคำที่เป็นคำไวพจน์ทั้ง 3 คำ โดยคำว่า พระทรงฤทธิ์ คือ พระผู้มีอำนาจ หรือผู้ครองเมือง (ในเรื่องหมายถึงอิเหนา) ส่วนคำว่า ฤทัย ก็มีความหมาย

เหมือนกับคำว่า ใจ และคำว่า บุรี ก็มีความหมายเดียวกันกับคำว่า เมือง ถ้าเรารู้จักคำศัพท์มากขึ้น ก็ไม่ต้องมา สับสนการเข้าใจก็จะง่ายมากขึ้น

5. พจนานุกรมคือทางเลือกสุดท้าย

ทางเลือกสุดท้ายก่อนที่จะให้คนอื่นช่วยเหลือ เช่น ถามครู ถามเพื่อน ควรจะมีทางเลือกสุดท้าย ที่เราได้ลองลงมือทำด้วยตัวเองก่อนนะค่ะ ถ้าลองดูบทกลอนแล้วไม่มีคำที่รู้ความหมาย ชนิดที่ว่าคลังศัพท์ใน หัวเราก็หมดแล้ว แนะนำให้เปิดพจนานุกรม ยิ่งเล่มใหญ่แค่ไหน คำศัพท์ที่มีในเล่มก็ยิ่งละเอียด

ค้นหาคำศัพท์ที่เราสงสัย จากท้ายบทเรียนก่อน ถ้ายังไม่เจอก็รีบหยิบพจนานุกรมมาเปิดได้ทันที เพราะในนั้นจะมีทุกคำศัพท์รวมกัน ตั้งแต่คำง่าย ๆ ใช้กันทุกวัน ไปจนถึงคำยาก ๆ เช่น อาสน์ ไสโรจรง ภูวนาย สีหนาท ฌรงค์ ที่ไม่ค่อยได้เห็นใครใช้ และที่สำคัญ การลงมือค้นหาด้วยตัวเอง จะทำให้น้องๆ จดจำคำศัพท์ได้ แม่นยำกว่าเดิม คราวหน้าไปเจอคำศัพท์นี้ในบทกลอนไหน ก็ไม่ต้องเสียเวลามาเปิดพจนานุกรมบ่อยๆ

6. อ่านเยอะ สังเกตมาก

ใครที่ไม่เคยเจอบทประพันธ์ คำกลอน วรรณคดีมาก่อน คงจะต้องใช้เวลาในการถอดคำ ประพันธ์นานกว่าคนที่อ่านเป็นประจำ ดังนั้น อีกหนึ่งวิธีที่อยากจะแนะนำมือใหม่ที่อยากแปลบทกลอนเก่งๆ คือ อ่านบทประพันธ์ชนิดนี้ให้มากขึ้น ยิ่งเยอะเท่าไรยิ่งดี

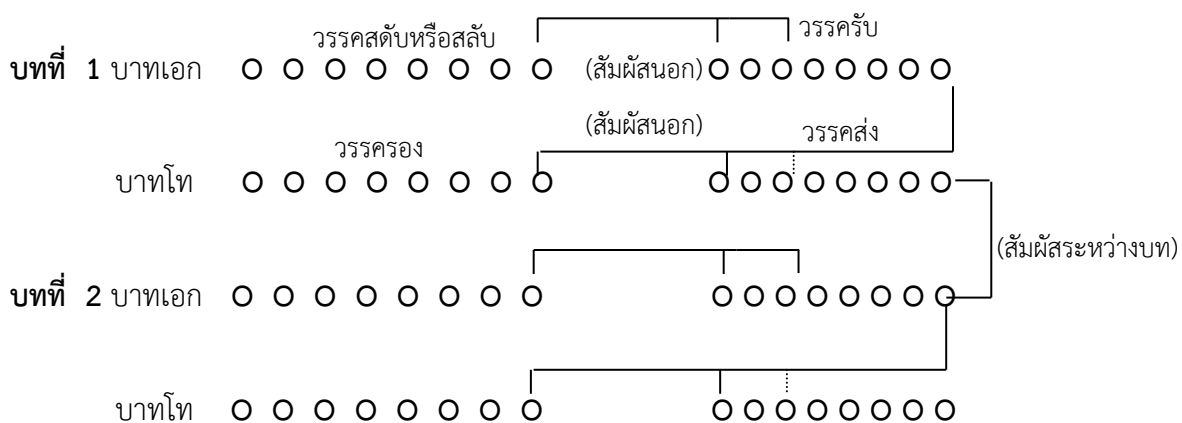
การสังเกตคำที่ใช้ เรื่องราวที่เล่า ว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร ถ้าเรื่องราวเล่าถึงตัวละครหรือ บุคคลนี้ สามารถใช้คำศัพท์ไหนแทนได้ หรือเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร มีคำศัพท์แปลกคำไหนบ้างที่ใช้ในเรื่อง นี้ มีบริบทอย่างไรหากต้องใช้คำนี้ หรือคำนี้เราเคยเจอในบทประพันธ์ไหนมาก่อนหรือไม่ ซึ่งการอ่านเยอะ และสังเกตมาก จะเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ช่วยให้แปลบทกลอนที่ต้องเจอในอนาคตได้ง่ายขึ้น

กลอน

เป็นคำประพันธ์ที่เชื่อว่ามีมาแต่สมัยโบราณและเป็นที่นิยมมาในแถบภาคกลางและภาคใต้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชาวบ้านในลักษณะของบทร้องเล่น ร้องเกี้ยวพาราสี ร้องกล่อมเด็ก นอกจากนี้ยังปรากฏในวัฒนธรรม ประเพณี เช่น เพลงเรือ เพลงฉ่อย ลำตัด เพลงเกี่ยวข้าว ฯลฯ ที่พบว่ากลอนมีการพัฒนามานานที่มีหลักฐานก็คือปรากฏอยู่ในหนังสือจินตตามณี กลอนที่เป็นที่นิยมแพร่หลายมากก็คือ กลอนสุภาพหรือกลอนแปด บางครั้งอาจจะเรียกง่าย ๆ ว่า กลอนตลาด

แผนผังของกลอนสุภาพ

ลักษณะของกลอนสุภาพ

จำนวนคำและจำนวนวรรค

1. หนึ่งวรรคมี 8 คำ แต่สามารถอนุโลมให้ใช้ 7 - 8 - 9 คำได้
2. สองวรรคเป็น 1 บาท
3. สองบาทเป็น 1 บท (สองบาท - บาทแรกว่าบาทเอก

บาทที่ 2 เรียกว่าบาทโท)

ในแต่ละวรรคจะมีชื่อเรียกคือ วรรคแรก เรียก วรรคดับหรือวรรคสลบ วรรคที่ 2 เรียก วรรครับ วรรคที่ 3 เรียก วรรครอง วรรคที่ 4 เรียก วรรคส่ง

สัมผัส มี 2 ประเภทคือ

1. **สัมผัสนอก** เป็น สัมผัสสระ ใช้เสียงสัมผัสบังคับโดยเป็นสัมผัสระหว่างวรรคและเป็นสัมผัสระหว่างบท (สัมผัสระหว่างบทจะเป็นสัมผัสของคำสุดท้ายของวรรคที่ 4 ของบทก่อนหน้าไปสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทถัดไป)
2. **สัมผัสใน** เป็น สัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะก็ได้ เป็นสัมผัสภายในวรรคซึ่งไม่บังคับ จะมีหรือไม่ก็ได้ แต่หากว่ามีจะทำให้กลอนนั้นมีความไพเราะมากขึ้น

ลักษณะของสัมผัส

1. **สัมผัสพยัญชนะ** ได้แก่คำ 2 คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน เช่น ดวง - ดาว, แหม่ม - ช้อย
2. **สัมผัสสระ** ได้แก่คำ 2 คำที่มีเสียงสระและเสียงตัวสะกดเหมือนกัน เช่น จันทร์ - อัน, แจ่ม - แอร่ม

เสียงของคำท้ายวรรค

กลอนที่มีเสียงวรรณยุกต์ของคำท้ายวรรคจะทำให้กลอนนั้นเพิ่มความไพเราะยิ่งขึ้นจึงมีความนิยมในการใช้เสียงวรรณยุกต์ท้ายวรรค ดังนี้

นิยมใช้เสียงวรรณยุกต์		ไม่นิยมใช้เสียงวรรณยุกต์
ท้ายวรรคดับ	สามัญ เอก โท ตรี จัตวา	-
ท้ายวรรครับ	เอก โท จัตวา	สามัญ ตรี
ท้ายวรรครอง	สามัญ ตรี	เอก โท จัตวา
ท้ายวรรคส่ง	สามัญ ตรี	เอก โท จัตวา

คำเรียกชื่อกลอน

กลอนมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของข้อบังคับในการประพันธ์ ดังนี้

1. เรียกตามจำนวนคำในวรรค ได้แก่

1. กลอนสี่ กลอนที่กำหนดให้ 1 วรรค มี 4 คำ
2. กลอนหก กลอนที่กำหนดให้ 1 วรรค มี 6 คำ
3. กลอนแปด กลอนที่กำหนดให้ 1 วรรค มี 8 คำ

2. เรียกตามการกำหนดคำในวรรคดับ ได้แก่

1. กลอนสักวา ขึ้นต้นด้วยวรรคดับว่า “สักวา”

อีกทั้งกำหนดให้มรบทละ 4 บาทและลงท้ายด้วยคำว่า “เอย”

2. กลอนดอกสร้อย กำหนดให้วรรคสดับมี 4 คำ และคำที่ 2 เป็นคำว่า “เอ๋ย” หรือ “เออ” กำหนดให้หนึ่งบทมี 4 บาท และลงท้ายด้วยคำว่า “เออ”

3. กลอนบทละคร ขึ้นต้นในวรรคสดับว่า “มาจะกล่าวบทไป” (เมื่อเริ่มเรื่องขึ้นตอนใหม่) “เมื่อนั้น” (เมื่อกล่าวถึงตัวละครที่เป็นกษัตริย์หรือตัวละครผู้สูงศักดิ์) “บัดนั้น” (เมื่อกล่าวถึงตัวละครที่เป็นคนธรรมดา)

3. เรียกตามจุดประสงค์ของการนำกลอนไปใช้ การนำกลอนไปใช้มีจุดประสงค์ 2 อย่าง คือ นำไปใช้ขับร้อง เช่น กลอนดอกสร้อย กลอนสัทวา กลอนเสภา และนำไปใช้อ่าน เช่น กลอนนิราศ กลอนเพลงยาว กลอนนิราศ ฯลฯ

บันทึกช่วยจำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนผังกลอน 4

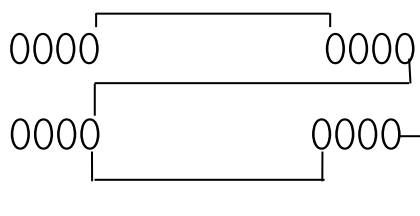
ตัวอย่าง บทประพันธ์ประเภทกลอน 4

เด็กไทยวันนี้	ต้องดีต้องเก่ง
ต้องต้องช่วยตัวเอง	ต้องเร่งก้าวไป
ชื่อสัตย์อดทน	ฝึกฝนวินัย
เรารักเมืองไทย	ร่วมใจทำดี
	(นภลัย สุวรรณธาดา, รักเมืองไทย)

ฉันทลักษณ์

คณะ

1. 1 บท มี 4 วรรค
2. 1 บท มี 2 บาท (หรือ 2 คำกลอน)
3. 1 บาทมี 2 วรรค
4. 1 วรรค มี 4 คำ

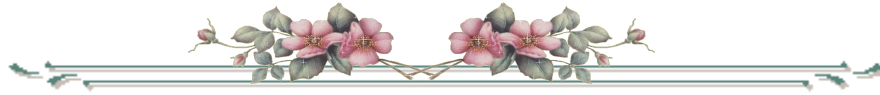

สัมผัส

- คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 (วรรคสดับ) ส่งสัมผัสไปยังคำที่ 2 ของวรรคที่ 2 (วรรครับ)
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 (วรรครับ) ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 (วรรครอง)
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 (วรรครอง) ส่งสัมผัสไปยังคำที่ 2 ของวรรคที่ 4 (วรรคส่ง)
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 (วรรคส่ง) ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทต่อไป (สัมผัสระหว่างบท)

การอ่าน นิยมแบ่งอ่านวรรคละ 2 ช่วง ช่วงละ 2 คำ

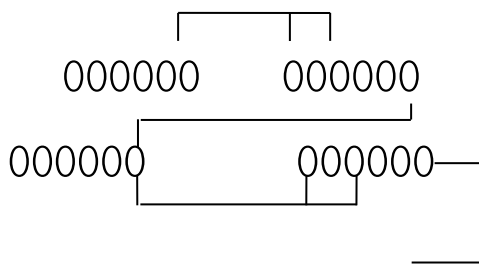
แผนผังกลอน 6

ตัวอย่าง บทประพันธ์ประเภทกลอน 6

เมืองใดไม่มีทหาร	เมืองนั้นไม่นานเป็นข้า
เมืองใดไร้จอมพารา	เมืองนั้นไม่ช้าอัจน
เมืองใดไม่มีพาดิขเลิศ	เมืองนั้นย่อมเกิดขัดสน
เมืองใดไร้ศิลป์โสภณ	เมืองนั้นไม่พ้นเสื่อมทรม
(ถนอม อัครเศรณี, เมืองกัณว)	

ฉันทลักษณ์

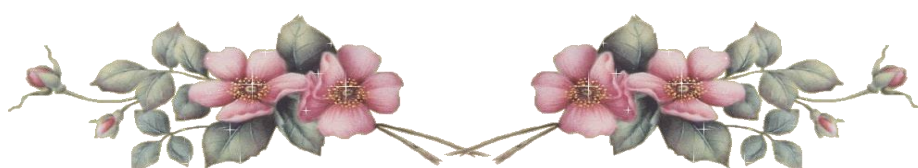
คณะ

1. 1 บทมี 4 วรรค
2. 1 บทมี 2 บาท (หรือ 2 คำกลอน)
3. 1 บาทมี 2 วรรค
4. 1 วรรค มี 6 คำ

สัมผัส

- คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 (วรรคสดับ) สัมผัสไปยังคำที่ 2 หรือ 4 ของวรรคที่ 2
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 (วรรครับ) สัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ 3
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 (วรรครอง) สัมผัสไปยังคำที่ 2 หรือ 4 ของวรรคที่ 4
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 (วรรคส่ง) สัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทต่อไป

การอ่าน นิยมอ่านวรรคละ 3 ช่วง ช่วงละ 2 คำ

แผนผังกลอน 8

ตัวอย่าง บทประพันธ์ประเภทกลอน 8

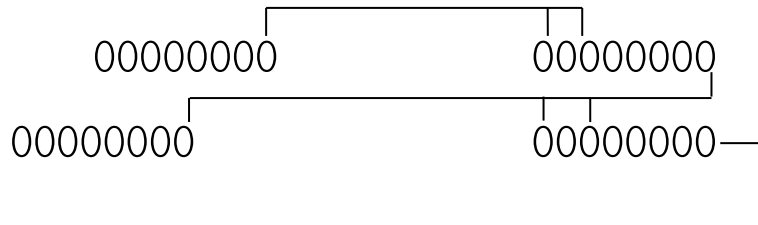
กลอนสุภาพพึงจำมีกำหนด
วรรคละแปดพยางค์นับศัพท์สุนทร
ห้าแห่งคำคล้องจองต้องสัมผัส
เสียงสูงต่ำต้องเรียงเรียงโบราณ

กลอนหนึ่งบทสี่วรรคกรองอักษร
อาจยิ่งหย่อนเจ็ดหรือเก้าเข้าหลักการ
สัดบจัดรับรองส่งประสงค์สมาน
เป็นกลอนกานท์ครบครันฉันนี้เอย

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ)

ฉันทลักษณ์

กลอนแปด

คณะ

1. 1 บทมี 4 วรรค
2. 1 บทมี 2 บาท
3. 1 บาท มี 2 วรรค
4. 1 วรรคมี 8 คำ (7 - 9 คำ)

สัมผัส

- คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 (วรรคสัดบ) ส่งสัมผัสไปยังคำที่ 3 หรือ 5 ของวรรคที่ 2
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 (วรรครับ) ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ 3
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 (วรรครอง) ส่งสัมผัสไปยังคำที่ 3 หรือ 5 ของวรรคที่ 4
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 (วรรคส่ง) ส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทต่อไป

การอ่าน นิยมอ่านวรรคละ 3 ช่วง ช่วงละ 3 คำ 2 คำ และ 3 คำ ตามลำดับ

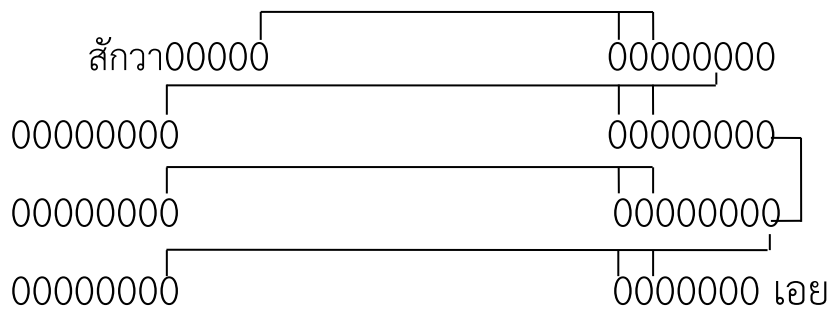
แผนผังกลอนสักวา

ตัวอย่าง บทประพันธ์ประเภทกลอน สักวา

สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน	ไม่เหมือนแม่นพจมานที่หวานหอม
กลิ่นประเทียเปรียบดวงพวงพะยอม	อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม
แม่นล่อลามาหยามหยาบไม่ปลาบปลื้ม	ดังคูดตีบบอระเพ็ดต้องเข็ดขม
ผู้ใดไพร่ไม่ประกอบชอบอารมณ์	ใครฟังลมเมินหน้าระอาเอ๋ย

(พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงบดินทรไพศาลโสภณ)

ฉันทลักษณ์

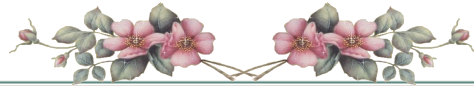

มีลักษณะบังคับเหมือนกลอนสุภาพ ใช้สำหรับขับร้องโดยมีลักษณะพิเศษดังนี้

1. กลอนสักวา 1 สำนวน จะมี 8 วรรค 4 คำกลอน (4 บาท)
2. กลอนแต่ละวรรคมี 6 - 9 คำ
3. กลอนวรรคแรก ขึ้นต้นด้วยคำว่า “สักวา”
4. กลอนวรรคสุดท้าย ลงท้ายด้วยคำว่า “เอ๋ย”

การอ่าน นิยมอ่านวรรคละ 3 ช่วง ช่วงละ 3 คำ 2 คำ และ 3 คำ ตามลำดับ

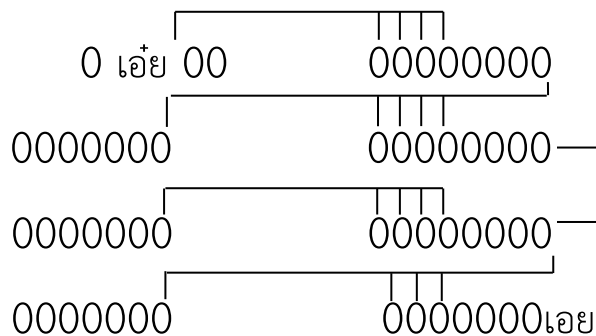
แผนผังกลอนดอกสร้อย

ตัวอย่าง บทประพันธ์ประเภทกลอนดอกสร้อย

กาเอ๋ยกาตำ
ได้เหยื่อเผื่อแผ่ไม่แซ่เขื่อน
เกลื่อนกลุ้มรุมล้อมพร้อมพริก
การเผื่อแผ่นะพ้อหญิงดูกา

รู้จำรู้จักรักเพื่อน
รีบเตือนพวกพ้องร้องเรียกมา
น่ารักน้ำใจกระไรหนา
มันโอบอารีรักตินักเอย
(นายแก้ว ,ดอกสร้อยสุภาชีวิต)

ฉันทลักษณ์

มีลักษณะบังคับเหมือนกลอนสุภาพ แต่มีข้อบังคับพิเศษดังนี้

1. คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำที่ 2 3 4 หรือ 5 ของวรรคที่ 2
2. กลอนดอกสร้อย 1 บทจะมี 8 วรรค 4 คำกลอน (4 บาท)
3. กลอนวรรคแรกมี 4 คำ และคำที่ 2 ใช้คำว่า “เอ๋ย”
4. กลอนวรรคอื่นๆวรรคละ 6 - 8 คำ
5. กลอนวรรคสุดท้ายลงท้ายด้วยคำว่า “เอ๋ย”

แผนผังกลอนบทละคร

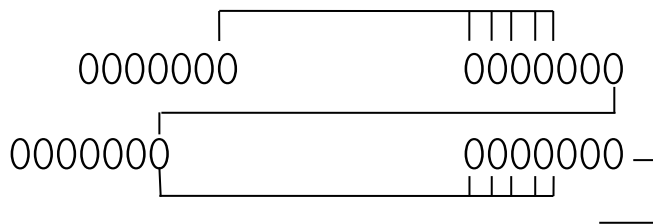

ตัวอย่าง บทประพันธ์ประเภทกลอนบทละคร

เมื่อนั้น	นวนางสีดาดวงสมร
ได้ฟังดังใจจะขาดรอน	สองกรค้อนอุราโศกาลัย
แล้วแข็งขึ้นกลืนกลั่นกันแสง	หรือมันแก้งลวงเล่นเป็นโฉน
จึงตรัสชวนตรัสภูยาใจ	มาจะไปให้รู้ดูร้ายดี ฯ

(พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย , บทละครเรื่อง รามเกียรติ์)

ฉันทลักษณ์

มีลักษณะบังคับเหมือนกลอนบทละคร แต่มีข้อบังคับพิเศษดังนี้

1. กลอนบทละคร 1 บทมี 4 วรรค
2. 1 บทมี 2 คำกลอน (2 บาท) 1 บาท มี 2 วรรค
3. วรรคหนึ่งอาจมี 6 – 9 คำก็ได้ แต่ที่นิยมมักเป็น 6 หรือ 7 คำ
4. คำในแต่ละวรรคมีไม่เท่ากันเพราะยึดถือทำนองเพลงที่จะใช้ร้องเป็นข้อกำหนด
5. การสัมผัสเหมือนกลอนสุภาพทั่วไป
6. กลอนบทละครต้องอิงอาศัยดนตรีปี่พาทย์ เสียงนิยมนที่ใช้ทำยวรรคจึงไม่ค่อยเคร่งครัดมากนัก
7. วรรคแรกของกลอนบทละครนิยมใช้คำนำหรือคำขึ้นต้น เช่น เมื่อนั้น บัดนั้น (ไม่ต้อง สัมผัสกับวรรคที่ 2)

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

บทอ่านชาวนาไทย : สมพงษ์ อันชาวนา ผู้นำชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

นางสมพงษ์เล่าว่าเดิมทีชาวนาทุกคนจะเผ้ารอการเก็บเกี่ยวข้าว โดยจะได้รายได้ปีละ 3-4 ครั้ง ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ซึ่งชาวบ้านเหล่านี้ไม่มีการทำบัญชี เมื่อได้เงินมาก็ใช้จนหมดก่อนจะถึงช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ครั้งต่อไป ทั้งยังมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ซึ่ง สว. อีแกลคิดว่าเป็นเรื่องค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยนี้ไม่ได้เกิดเฉพาะกับคนต่างจังหวัดเท่านั้น แต่เกิดกับคนในเมืองด้วย นั่นคือ ต้มเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน และค่านิยมที่ผิด ๆ ติดกับวัตถุนิยม สมัยที่ ผ.อ. ธงชัย ชิวปรีชา ยังดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนมหิตลิวทยาสุรณ ทานปลูกฝังเสมอว่าให้สนับสนุนภูมิปัญญาชาวบ้าน และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย มีผู้ปกครองคนหนึ่งยกมือขึ้นถามท่านว่า หากชาวบ้านเอาเงินที่ได้จากชนชั้นกลางอย่างพวกเขา ไปใช้กับสิ่งฟุ่มเฟือยที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ คำตอบของคำถามนั้นอยู่ที่นี้ หากชาวบ้านรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียงแล้ว ทุกปัญหาของสังคมและชาติบ้านเมืองก็จะไม่เกิด

สมัยที่นางสมพงษ์ อันชาวนาติดหนี้ถึง 600,000 บาท เริ่มจากน้ำท่วมที่นา และตามมาด้วยภัยแล้งตลอดปี นอกจากนี้ยังมีปัญหาเพลี้ยกระโดด เขาไม่มีวิธีหารายได้อื่นต้องกู้เงินมาใช้ จนในที่สุดก็ต้องกู้ธนาคารซึ่งคิดดอกเบี้ยสูงมาก เงิน 600,000 บาทนั้นมากมายสำหรับชาวนา เทียบได้กับการเก็บเกี่ยวข้าวบนที่นาถึง 100 ไร่จึงจึงใช้หนี้หมด ความรู้สึกของคนติดหนี้คือไม่มีชีวิตเป็นของตนเอง นายสมพงษ์ตัดสินใจเข้าอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งความตั้งใจของเขาคือต้องพยายามที่จะพึ่งพาตนเองให้ได้

เดิมทีที่นายสมพงษ์จะเข้าไปทำงานในเมืองในระหว่างรอข้าวออกรวง ชาวนาบางคนทำอาชีพเผาถ่านไปขายในเมืองและได้เงินวันละ 300 บาท แต่การเข้าเมือง

สภาพแวดล้อมทำให้ชาวนาเกิดกิเลส มีความต้องการทางวัตถุ อยากรวยเร็วจนติดห่วย อีกทั้งค่ารถไปกลับและค่าอาหารในเมืองมีราคาแพงมีอยู่ 30-50 บาท นายสมพงษ์เปลี่ยนเวลาแห่งการรอคอยดังกล่าวมาทำกิจกรรมควบคู่กับการเกษตรชนิดอื่น ๆ คือ เลี้ยงวัว

อีแกลถึงกับอึ้งมากที่นายสมพงษ์เผยว่าเขาสามารถปลดหนี้ทั้งหมดได้ภายในเวลา 2 ปี เมื่อนายสมพงษ์ไปเล่าเรื่องของตนให้ชาวบ้านคนอื่น ๆ ฟัง ชาวบ้านก็ไม่เชื่อ โดยให้เหตุผลว่า พวกเขาอยู่กันอย่างธรรมดาอย่าจนอดอยากขนาดนี้ และถ้าจะให้พวกเขาอยู่กันอย่างพอเพียงเขาจะอดอยากขนาดไหน ซึ่งชาวบ้านเหล่านี้มีความเข้าใจผิด ๆ เกี่ยวกับคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง นายสมพงษ์ทราบถึงความสำเร็จของตนเองโดยการจดบัญชีรายรับรายจ่าย เขาจึงแนะนำให้ชาวบ้านคนอื่น ๆ ทำบัญชีด้วย แต่พวกเขาวางบ้านไม่ยอมทำกัน

เท่าที่ควร นายสมพงษ์จึงเปิดบ้านของตน เพื่อเป็นต้นแบบให้กับชาวบ้านคนอื่น ๆ เขาแนะนำการเก็บออมอย่างถาวร โดยต้องปลดหนี้ที่ทุกคนมีได้ภายใน 5 ปี

นายสมพงษ์ลดค่าใช้จ่ายอาหาร โดยเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา และเพาะเห็ด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เห็นผลได้เร็ว เพราะมันจะขยายพันธุ์ไปเอง อีกทั้งต้นทุนต่ำ อิฎฐะเห็นการปลูกเห็ดในโถงที่นายสมพงษ์มีอยู่ที่บ้าน ก็อยากปลูกบ้าง เพราะได้เห็ดกินทุกวัน นายสมพงษ์เอาโถงที่แตกแล้วมาเป็นภาชนะเพาะพันธุ์เห็ด ทั้งกันแดดในตัว และรักษาความชื้นได้ดี เขาบอกกับพวกนักเรียนว่า ถ้าอยากทำตาม ก็ไม่ต้องไปหาเรื่องทำโถงให้แตก เพราะเขาหมายถึงเอาโถงเก่ามาใช้ (reused) ซึ่งที่จริงสามารถใช้โถงใหม่ได้ ในโถงใบหนึ่ง ๆ จะเรียงก้อนเชื้อได้ 25 ก้อน การที่จะเริ่มปลูกเป็นครั้งแรก ให้เอาผ้าคลุมโถงและเอาน้ำรดทุกวัน ทำเช่นนี้เพียงสัปดาห์เดียวเห็ดห่อแรกก็จะงอกขึ้น และหลังจากนั้นมันจะงอก 5-6 ห่อทุกวัน จนมีเหลือแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน

ส่วนเรื่องเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา นั้นสามารถทำควบคู่กันได้เป็นอย่างดี เหมือนกับที่พวกเราทราบว่าซีเป็ดและซีไก่เป็นอาหารของปลา นายสมพงษ์ซื้อเป็ดและไก่มา 10 ตัว รอไม่นานมันก็ออกไข่จนได้มา 70 ตัว หลังจากนั้นก็ได้รายได้จากไข่ของเป็ดและไก่มาเลี้ยงซีฟ โดยไม่ต้องรอฤดูเก็บเกี่ยว การเลี้ยงปลา มีใช้ได้ปลาเป็นอาหารเท่านั้น ชาวบ้านยังสามารถหมักน้ำปลาเองได้อีกด้วย

กล้วยถือว่าเป็นพืชผลทางการเกษตรอีกชนิดที่สามารถปลูกได้ดีในอำเภอบางกระทุ่ม อำเภอนี้ส่งออกกล้วยตาก และกล้วยเชื่อม ได้ประมาณสวนละ 3 ตันต่อวัน เมื่อชาวบ้านที่ทำสวนกล้วยเหลือเปลือกกล้วย ก็จะนำมาให้กลุ่มเลี้ยงวัวและเลี้ยงปลา เปลือกกล้วยสามารถเป็นอาหารของวัวได้ และเอาไปบดเป็นอาหารปลา ซีวัวที่ได้ จะนำมาตากแห้งและเอาเข้าเครื่องปั่นกับไอน้ำจนจับตัวกันเป็นก้อน เพื่อเป็นปุ๋ยในการเพาะปลูกต่อไป ส่วนกลุ่มเลี้ยงสุกร ก็จะได้อาหารจากรำข้าว ซึ่งได้มาหลังการสี ซีหมูและซีวัวเหล่านี้สามารถนำมาหมักเพียง 15 วันก็จะได้แก๊สมีเทน เอามาใช้เป็นแก๊สหุงต้ม ติดไฟได้ดีมาก

อิฎฐะชอบภูมิปัญญาชาวบ้านที่พบเห็นในการศึกษาดูงานครั้งนี้มาก น้ำขวดหนึ่งคว่ำลงใต้ต้นพริกและเอาผ้าคลุมไว้ สามารถรดต้นพริกได้ทั้งสัปดาห์ นาย สอน สินไหม เป็นหนึ่งในผู้พาดูงาน คำพูดประโยคหนึ่งที่อิฎฐะขอรุบทันทีที่ได้ยิน และยังจำได้เสมอมา คือเขาจะหยุดเฝ้าฟางเพื่อจะคืนแผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์ให้แก่ในหลวง เดิมทีชาวนาจะเฝ้าฟางเพราะไม่ได้เลี้ยงวัวเลี้ยงควาย เอาแต่จ้างให้คนเอารถมาไถนา นาย สอน ยังแนะนำให้หลีกเลี่ยงการทำลายทรัพยากรดินวิธีอื่น ๆ เช่น ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี และไม่ใช้ยาฆ่าแมลง ปุ๋ยที่นายสอนสาธิตวิธีการทำให้ดู ได้มาจากการผสมกันของ ซีวัว ซีค่างควา และกากน้ำตาล ส่วนน้ำหมักซึ่งนำมาใช้แทนยาฆ่าแมลง ได้มาจากการหมักผักเน่า อิฎฐะจึงลองมาทำที่บ้าน และพยายามจะทำปุ๋ยพืชสดด้วย เพราะที่บ้านมีซีสุนัขมากมาย นาย สอน แนะนำให้หมัก 3 เดือน แต่อิฎฐะหมักได้ไม่ถึงสัปดาห์ คนที่บ้านก็ไล่ให้ไปเททิ้งให้หมด เพราะอิฎฐะไม่รู้จะจัดการกับกลิ่นของมันอย่างไร

ในระหว่างที่นายสมพงษ์ชักชวนชาวบ้านคนอื่น ๆ ให้ดำเนินรอยตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เขาได้พบกับคนหลาย ๆ ประเภท ซึ่ง นายสมพงษ์พูดถึงเสมอ เพื่อ ให้คนเรามีความกระตือรือร้น ที่จะพัฒนาแผ่นดิน คนเหล่านี้ได้แก่

1. หัวใจใจสู้คนพวกนี้กล้าที่จะลองอะไรใหม่ ๆ เพราะสิ่งที่ในหลวงทรงสอนและให้แก่ชาวไทยเป็นสิ่งที่ดีเสมอ
2. คอยดูที่ท่าคนพวกนี้จะคอยดูคนกลุ่มแรก ถ้าสำเร็จก็จะทำตามทันที ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มนี้ เขาไม่เชื่อที่คำพูด แต่เชื่อเมื่อมีการปฏิบัติจริง
3. เบี่ยงตลึงเลคนพวกนี้จะคอยดูว่าจะมีอะไรเหลือมาให้ตน ไม่ลงมือทำเองตั้งแต่ต้น
4. หันเหหัวดีคืออย่างไรก็ไม่ทำตาม จะเอาแต่ทำการเกษตรแบบเก่า เอาแต่ใช้รถไถ เอาแต่ใช้อาณาแมลง ไม่พัฒนาเสียที
5. งอมือจับเจ้าไม่เอาไหนเลยคนพวกนี้จะมีหนี้สินพอกพูนไม่รู้จบ และไม่เคยคิดปลดหนี้

หลังจากที่ชาวบ้านอำเภอบางกระทุ่มหันมาใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ทำมาหากินในที่ดินของตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องลงไปดินร่นในเมือง พวกเขาก็มีเวลาไปมาหาสู่กันมากขึ้น และเกิดสังคมชาวบ้านแบบไทย ๆ ขึ้นอีกครั้ง พวกเขาจะประชุมกันทุกวันที่ 6 ของเดือนเพื่อช่วยกันคิดแก้ปัญหาให้กับเพื่อนบ้าน ที่บ้านของกำนันสมพงษ์มีเครื่องสีข้าว สีข้าวให้แก่ชาวบ้านโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย โดยชาวบ้านจะนำข้าวเปลือกที่เก็บไว้กินเองมาให้สี ทั้งนี้เป็นนโยบาย การเก็บออมข้าวเปลือก มิให้ชาวบ้านขายไปจนหมด เมื่อชาวบ้านได้คุยกันอย่างใกล้ชิดแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ก็ได้รับการแก้ไขด้วยน้ำใจของคนไทย ทุกคนมีความมุ่งมั่นเพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาประเทศชาติ พวกเขาเข้าร่วมโครงการ To be No.1 ใน ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี โดยชุมชนนี้เป็นแหล่งปลอดยาเสพติด นอกจากนี้ยังได้รางวัลในโครงการอนุรักษ์ควายไทย ปี 2550 ของสมเด็จพระเทพสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี นายสมพงษ์บอกว่าเดิมทีคนชอบกินควาย ตอนนี้พวกชาวบ้านไม่ใช่แค่เอาควายมาไถนา ยังเอามาเดินเล่น พาผู้ที่มาศึกษาดูงานชมหมู่บ้าน และยังเปิด Home Stay ให้ผู้ที่ดูงานเหล่านี้ได้พักอยู่กับชาวบ้านและสัมผัสวิถีชาวบ้าน

คำชี้แจง อ่านบทอ่านชาวนาไทย : สมพงษ์ อ้นชาวนา ผู้นำชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงแล้วตอบคำถาม

1. นายสมพงษ์ มีแนวคิดอย่างไรในการปลดหนี้

.....

.....

.....

2. อาชีพเกษตรกร หรือชาวนาต้องมีหนี้เสมอ จงแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนี้
ว่าจริงหรือไม่อย่างไรให้อธิบาย

.....

.....

.....

3. การดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องเริ่มที่ใครและทำอะไร

.....

.....

.....

4. ข้อคิดสำคัญของเรื่องคืออะไรระบุอย่างน้อย 3 ข้อ

.....

.....

.....

5. สรุปใจความสำคัญของเรื่องด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย 5 บรรทัด

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง จงวิเคราะห์ บทร้อยแก้วต่อไปนี้ มีประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้น ตอนกลาง ตอนท้ายหรือมีทั้งตอนต้นและตอนท้าย

1. ความสมบูรณ์ของชีวิตมาจากความเข้าใจชีวิตเป็นพื้นฐาน คือ เข้าใจธรรมชาติ เข้าใจความเป็นมนุษย์ และความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับธรรมชาติ มีความรัก ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติอย่างจริงใจ

ใจความสำคัญ คือ.....

.....

2. ความเครียดทำให้เพิ่มฮอร์โมนอะดรีนาลีนในเลือด ทำให้หัวใจเต้นเร็ว เส้นเลือดบีบตัว กล้ามเนื้อแข็งตึง ระบบย่อยอาหารผิดปกติเกิดอาการปวดหัว ปวดท้อง ใจสั่น แข็งขาอ่อนแรงความเครียดจึงเป็นตัวการให้แก่เร็ว

ใจความสำคัญ คือ.....

.....

3. เมื่อคนอยู่กับคนด้วยกันก็ยังมีศีลมีวินัยวางไว้แล้วเวลานอยู่ร่วมกับหมาซึ่งไม่ใช่คนจึงต้องกำหนดศีลธรรมกำหนดวินัยไว้เช่นเดียวกันมิฉะนั้นจะอยู่ร่วมกันไม่ได้การที่จะให้หมาอยู่ในศีลนั้นก็จำเป็นต้องมีผู้ให้ศีลผู้ที่จะให้ศีลหมาได้ก็คือผู้ที่หมาเคารพเหมือนกับคนไม่ยอมรับศีลจากหมาด้วยกันแต่ยอมรับศีลจากพระ ฉะนั้นก่อนที่จะใครจะหัดหมาให้อยู่ในกำหนดใดๆได้ผู้นั้นจะต้องอยู่ในฐานะที่เคารพของหมาเสียก่อน

ใจความสำคัญ คือ.....

.....

4. ความแตกต่างของมนุษย์และสัตว์อีกประการหนึ่งที่เห็นเด่นชัด คือ เรื่องของการใช้ภาษา มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดออกมาเป็นตัวเขียน คือ เป็นภาษาหนังสือสำหรับให้ผู้อื่นอ่านและเข้าใจตรงตามที่ต้องการ แต่สัตว์ใช้ได้แต่เสียงเท่านั้นในการสื่อสาร แม้แต่เสียงหลายท่านก็ยังมีความเห็นว่าสัตว์จะทำเสียงเพื่อแสดงความรู้สึก เช่น โกรธ หิว เจ็บปวด เท่านั้น เสียงของสัตว์ไม่อาจสื่อความหมายได้ละเอียดลออเท่าภาษาพูดของมนุษย์

ใจความสำคัญ คือ.....

.....

5. ปัจจุบันนี้ชีวิตของเยาวชนตกอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เป็นอบายมุขได้แก่ สุรา ยาเสพติด การพนัน และสถานเริงรมย์ต่างๆ ถ้าเยาวชนมีเวลาร่วมมากเกินไปก็อาจถูกชักจูงไปสู่อบายมุขได้โดยง่ายหากเยาวชนตกเป็นทาสของอบายมุขแล้วก็จะกลายเป็นอาชญากรในที่สุดก็หาจึงเป็นกิจกรรมยามว่างที่สำคัญซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้เยาวชนหันเหไปสู่อบายมุขได้

ใจความสำคัญ คือ.....

6. ปะการังเป็นแหล่งพักพิงของปลาตัวเล็ก แต่ปัจจุบันถูกพ่อค้าปลาดูทำลายโดยใช้วิธีฉีดพ่นยาสลับไปตามคอปะการัง เพื่อจับปลาที่สวยงามไปขาย มีผลทำให้ปะการังตายไปด้วย เมื่อปะการังตาย ปลาเล็กปลาน้อยซึ่งเป็นอาหารของปลาใหญ่ก็ถูกทำลาย ปะการังเปรียบเสมือนหม้อข้าวของชาวประมง การทำลายปะการังจึงเท่ากับเป็นการทุบหม้อข้าวของชาวประมงจำนวนมาก

ใจความสำคัญ คือ.....

7. ทุกคนล้วนมีประสบการณ์อันเป็นบทเรียนให้รู้ว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ อะไรทำแล้วถูก อะไรที่ทำให้ผิดพลาด อะไรที่ดี อะไรที่เลว สิ่งใดที่ทำให้ทุกข์และสิ่งใดที่ให้ความสุขประสบการณ์ทั้งนั้นที่สอนเรา ชีวิตคนอื่นสอนชีวิตเรา ชีวิตเราเองสอนชีวิตตัวเอง ชีวิตเราเองก็เป็นบทเรียนแก่ชีวิตอื่นเช่นกัน และจะเป็นเช่นนี้จวบจนวันตาย

ใจความสำคัญ คือ.....

8. ภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ ย่อมจะมีสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ สิ่งแวดล้อมในที่นี้คือสังคมหรือกลุ่มของผู้ใช้ภาษา เช่น เด็กไทยคนหนึ่งเมื่อเกิดใหม่จะไปอยู่ในประเทศอังกฤษซึ่งไม่มีคนไทยอยู่เลย เด็กคนนั้นเมื่อเติบโตขึ้นย่อมจะพูดภาษาอังกฤษได้และถ้าไม่มีใครฝึกพูดภาษาไทยให้ ก็ย่อมจะพูดภาษาไทยไม่ได้ นี่แสดงว่าภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ที่มีสิ่งแวดล้อมเข้ามาเป็นองค์ประกอบ ถ้าภาษาเป็นเรื่องของพันธุกรรมหรือสัญชาตญาณเด็กไทยที่ไปอยู่ในประเทศอังกฤษและไม่เคยพบคนไทยมาก่อน ควรพูดภาษาไทยได้เหมือนกับภาษาแม่ของตนเอง

ใจความสำคัญ คือ.....

9. คาเวียร์ ไม่ใช่ชื่อปลาแต่เป็นชื่อไข่ปลาชนิดที่เอามาดองเค็มแล้ว และไข่ปลาที่จะนำมาดองเค็มได้นั้นไม่ใช่ได้ทุกชนิด ชนิดที่มาทำไข่คาเวียร์ต้องเป็นปลาใหญ่ชนิดโบราณมีอายุมาในโลกตั้ง 400 ล้านปี สมัยยุคเดวเนียนนั้นแหละครับ ปลาโบราณนี้เรียกกันว่า ปลาสเตอร์เจียน

ใจความสำคัญ คือ.....

10. มีคำกล่าวกันว่า "คนเรานี้เกิดมาเปล่า แล้วก็ตายไปเปล่า" แต่ก็มีคนที่ไม่ตายเปล่าๆ แต่ตายไปแล้วยังมีค่า เขาเหล่านั้นอาจเป็นเพียงคนๆ หนึ่ง คนที่ยากจนไม่เคยมีใครรู้จัก ไม่เคยมีชื่อเสียงไม่มีมรดกใดๆ ที่จะทิ้งเอาไว้ให้ลูกหลาน แต่เขาก็ทิ้งมรดกอันมีค่ามหาศาลไว้ให้แก่พลโลก

ใกล้ๆ จะสิ้นเรื่องการตายมีกวีวีร ที่ตั้งใจเขียนเอาไว้แล้ว ก็คิดว่าควรจะได้พูดเรื่องการตายที่มีค่านี้ไว้ เพื่อว่าใครจะคิดตายอย่างไม่สูญเปล่าบ้าง

การตายแบบไหนก็ตาม ดังที่กล่าวมานั้นบ่อยๆ อย่างนั้นแล้ว อาจตายอย่างมีค่านี้ได้เสมอ คือ การให้โรงพยาบาลทำการตรวจศพ หรือยิ่งไปกว่านั้นให้ศพของตนแก่โรงเรียนแพทย์

ใจความสำคัญ คือ.....

ใจความสำคัญจากพระราชดำรัส

คำชี้แจง เลือกรับและเขียนสรุปใจความสำคัญจากการศึกษาแล้วมาประยุกต์ใช้กับบทอ่านต่อไปนี้ ระบุว่า ใจความของพระราชดำรัสอยู่ในส่วนใดของข้อความ เช่น ส่วนหน้า ส่วนกลางและส่วนท้าย เป็นต้น

พระราชดำรัสที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“...เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาของเศรษฐกิจ การที่ต้องใช้รถไถต้องไปซื้อ เราต้องใช้ต้องหาเงินมาสำหรับซื้อน้ำมันสำหรับรถไถ เวลารถไถเก่าเราต้องยิ่งซ่อมแซม แต่เวลาใช้นั้นเราก็ต้องป้อนน้ำมันให้เป็นอาหาร เสร็จแล้วมันคายควัน ควันเราสูดเข้าไปแล้วก็ปวดหัว ส่วนควายเวลาเราใช้เราก็ต้องป้อนอาหาร ต้องให้หญ้าให้อาหารมันกิน แต่วามันคายออกมา ที่มันคายออกมาก็เป็นปุ๋ย แล้วก็ใช้ได้สำหรับให้ที่ดินของเราไม่เสีย...”

พระราชดำรัส เนื่องในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันที่ 9 พฤษภาคม 2529

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

“...เราไม่เป็นประเทศร่ำรวย เรามีพอสมควร พออยู่ได้ แต่ไม่เป็นประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก เราไม่อยากจะเป็นอย่างก้าวหน้าอย่างมาก เพราะถ้าเราเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมากก็จะมีแต่ถอยกลับ ประเทศเหล่านั้นที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า จะมีแต่ถอยหลังและถอยหลังอย่างน่ากลัว แต่ถ้าเรามีการบริหารแบบเรียกว่าแบบคนจน แบบที่ไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัญสำนึกนี้แหละคือเมตตา กัน จะอยู่ได้ตลอดไป...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันที่ 4 ธันวาคม 2534

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

“...ตามปกติคนเราชอบดูสถานการณ์ในทางดี ที่เขาเรียกว่าเล็งผลเลิศ ก็เห็นว่าประเทศไทย เรานี้ก้าวหน้าดี การเงินการอุตสาหกรรมการค้าดี มีกำไร อีกทางหนึ่งก็ต้องบอกว่าเรากำลังเสื่อมลงไปส่วนใหญ่ ทฤษฎีว่า ถ้ามีเงินเท่านั้นๆ มีการกู้เท่านั้นๆ หมายความว่าเศรษฐกิจก้าวหน้า แล้วก็ประเทศก็เจริญมีหวังว่าจะเป็นมหาอำนาจ ขอโทษเลยต้องเตือนเขาว่า จริงตัวเลขดี แต่ว่าถ้าเราไม่ระมัดระวังในความต้องการพื้นฐานของประชาชนนั้นไม่มีทาง...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2536

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

“...เดี๋ยวนี้ประเทศไทยก็ยังอยู่ดีพอสมควร ใช้คำว่า พอสมควร เพราะเดี๋ยวมีคนเห็นว่ามีคนจน คนเดือดร้อน จำนวนมากพอสมควร แต่ใช้คำว่า พอสมควรนี้ หมายความว่าตามอัตราภาพ...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2539

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

“...ที่เป็นห่วงนั้น เพราะแม้ในเวลา 2 ปี ที่เป็นปีกาญจนาภิเษกก็ได้เห็นสิ่งที่ทำให้เห็นได้ว่า ประชาชนยังมีความเดือดร้อนมาก และมีสิ่งที่ควรแก้ไขและดำเนินการต่อไปทุกด้าน มีภัยจากธรรมชาติกระหน่ำ ภัยธรรมชาตินี้เราคงสามารถที่จะบรรเทาได้หรือแก้ไขได้ เพียงแต่ต้องใช้เวลาพอใช้ มีภัยที่มาจากจิตใจของคนซึ่งก็แก้ไขได้เหมือนกัน แต่ว่ายากกว่าภัยธรรมชาติ ธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งนอกกายเรา แต่นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน อันนี้ก็เป็นข้อหนึ่งที่ยากให้จัดการให้มีความเรียบร้อย แต่ก็ไม่หมดหวัง...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2539

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

“...การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2539.

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

“...เมื่อปี 2517 วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2541

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

“...พอเพียง มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่าพอ ก็พอเพียงนี้ก็พอแค่นั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมี มีมากอาจจะไม่มีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2541

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

“...ไฟดับถ้ามีความจำเป็น หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ เรามีเครื่องปั่นไฟก็ใช้ปั่นไฟ หรือถ้าขั้นโบราณกว่า มีดก็จุดเทียน คือมีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงก็มีเป็นขั้นๆ แต่จะบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์นี่เป็นสิ่งทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกัน แลกเปลี่ยนกัน ก็ไม่ใช่พอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีในหลวงนี้ คือให้สามารถที่จะดำเนินงานได้...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 23 ธันวาคม 2542

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

.....

“...โครงการต่างๆ หรือเศรษฐกิจที่ใหญ่ ต้องมีความสอดคล้องกันดีที่ไม่ใช่เหมือนทฤษฎีใหม่ ที่ใช้ที่ดินเพียง 15 ไร่ และสามารถที่จะปลูกข้าวพอกิน กิจการนี้ใหญ่กว่า แต่ก็ยังเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน คนไม่เข้าใจว่า กิจการใหญ่ๆ เหมือนสร้างเขื่อนป่าสักก็เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน เขานึกว่าเป็นเศรษฐกิจสมัยใหม่ เป็นเศรษฐกิจที่ห่างไกลจากเศรษฐกิจพอเพียง แต่ที่จริงแล้ว เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 23 ธันวาคม 2542

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

.....

“...ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียงความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง คือทำจากรายได้ 200-300 บาท ขึ้นไปเป็นสองหมื่น สามหมื่นบาท คนชอบเอาคำพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียงไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียง คือทำเป็น Self-Sufficiency มันไม่ใช่ความหมายไม่ใช่แบบที่ฉันคิด ที่ฉันคิดคือเป็น Self-Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเขาต้องการดูทีวี ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อทีวีดู เขาต้องการดูเพื่อความสนุกสนาน ในหมู่บ้านไกลๆ ที่ฉันไป เขามีทีวีดูแต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้น มีทีวีเขาฟุ่มเฟือย เปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัดสุทไส้ และยังใส่เนคไทเวอร์ซาเซ อันนี้ก็เกินไป...”

พระดำเนินกเปี่ยมสุข วังไกลกังวล

17 มกราคม 2544

ใจความสำคัญ อยู่ในส่วน สรุปใจความสำคัญได้ความว่า

.....

.....

แบบทดสอบย่อยที่ 1 หน่วยการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 ข้อ

1. ข้อใดเป็นความหมายของใจความสำคัญ

1. แก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความ
2. ส่วนท้ายของข้อความที่บรรทัดสุดท้าย
3. แก่นสารสาระที่เป็นตัวอย่างของข้อความ
4. คำอธิบายรายละเอียดที่ส่วนหน้าของข้อความ

2. ใจความรองหรือผลความ มีความหมายตรงกับข้อใด

1. แก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความ
2. ประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ
3. แก่นสารสาระที่เป็นตัวอย่างของข้อความ
4. ประโยคที่อยู่ในส่วนใจความสำคัญของเรื่อง

3. ข้อใดไม่ใช่หลักการของการอ่านจับใจความสำคัญ

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
2. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าวๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
3. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
4. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนภาษาตามเรื่องเดิมที่ปรากฏ

4. ข้อใดไม่ใช่วิธีการอ่านจับใจความสำคัญในข้อใด

1. พิจารณาทีละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ ซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
3. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง
4. อ่านเฉพาะส่วนที่ตนสนใจ

5. “...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

ข้อใดเป็นส่วนใจความสำคัญของข้อความจากพระบรมราโชวาท ในหลวงรัชกาลที่ 9

1. ให้มีพอเพียงคืออุ้มชูตนได้
2. การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ
3. บางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้
4. ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง

6. “...ที่เป็นห่วงนั้น เพราะแม่ในเวลา 2 ปี ที่เป็นปีกาญจนาภิเษกก็ได้เห็นสิ่งที่ทำให้เห็นได้ว่า ประชาชนยังมีความเดือดร้อนมาก และมีสิ่งที่จะต้องแก้ไขและดำเนินการต่อไปทุกด้าน มีภัยจากธรรมชาติกระหน่ำ ภัยธรรมชาตินี้เราคงสามารถที่จะบรรเทาได้หรือแก้ไขได้ เพียงแต่จะต้องใช้เวลาพอใช้ มีภัยที่มาจากจิตใจของคนซึ่งก็แก้ไขได้เหมือนกัน แต่ว่ายากกว่าภัยธรรมชาติ ธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งนอกกายเรา แต่นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน อันนี้ก็เป็นข้อหนึ่งที่ยากให้จัดการให้มีความเรียบร้อย แต่ก็ไม่หมดหวัง...” **ข้อใดเป็นส่วนของข้อความจากพระบรมราโชวาท ในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่เป็นส่วนที่พระองค์ทรงอยากให้เกิด**

1. ภัยธรรมชาติ ธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งนอกกายเรา แต่นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน
2. ภัยธรรมชาตินี้เราคงสามารถที่จะบรรเทาได้หรือแก้ไขได้
3. เพียงแต่จะต้องใช้เวลาพอใช้ มีภัยที่มาจากจิตใจของคน
4. นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน อันนี้ก็เป็นข้อหนึ่งที่ยากให้จัดการให้มีความเรียบร้อย

7. “...ตามปกติคนเราชอบดูสถานการณ์ในทางดี ที่เขาเรียกว่าเล็งผลเลิศ ก็เห็นว่าประเทศไทย เรานี้ก้าวหน้าดี การเงินการอุตสาหกรรมการค้าดี มีกำไร อีกทางหนึ่งก็ต้องบอกว่าเรากำลังเสื่อมลงไปส่วนใหญ่ ทฤษฎีว่า ถ้ามีเงินเท่านั้นๆ มีการกู้เท่านั้นๆ หมายความว่าเศรษฐกิจก้าวหน้า แล้วก็ประเทศก็เจริญมีหวังว่าจะเป็นมหาอำนาจ ขอโทษเลยต้องเตือนเขาว่า จริงตัวเลขดี แต่ว่าถ้าเราไม่ระมัดระวังในความต้องการพื้นฐานของประชาชนนั้นไม่มีทาง...” **ข้อใดกล่าวถึงใจความสำคัญของพระบรมราโชวาท**

1. การพัฒนาที่เป็นเลิศย่อมศึกษาจากตัวเลขที่รวบรวมไว้ในระบบ
2. การค้ากำไรทางเศรษฐกิจแหล่งเงินกู้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา
3. เมื่อกำลังเราเสื่อม การเงินถดถอยแสดงให้เห็นประเทศนั้นด้วยพัฒนา
4. สิ่งที่สำคัญที่สุดในด้านเศรษฐกิจคือความเป็นอยู่พื้นฐานของประชาชน

8. “...เราไม่เป็นประเทศร่ำรวย เรามีพอสมควร พออยู่ได้ แต่ไม่เป็นประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก เราไม่

อยากจะ

เป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก เพราะถ้าเราเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมากที่สุดก็จะมีแต่ถอยกลับ ประเทศเหล่านั้นที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า จะมีแต่ถอยหลังและถอยหลังอย่างน่ากลัว แต่ถ้าเรามีการบริหารแบบเรียกว่าแบบคนจน แบบที่ไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัคคีนี้แหละคือเมตตา กัน จะอยู่ได้ตลอดไป...” **ข้อใดกล่าวถึงใจความสำคัญของพระบรมราโชวาท**

1. การพัฒนาที่ด้วยสามัคคีและเมตตาจะอยู่ได้ตลอดไป
2. ความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้การอยู่ในสังคมร่ำรวย
3. ประเทศที่ก้าวหน้าโดยมากไม่ถอยหลังกลับจะพัฒนาเหมือนเช่นเคย
4. ความหนักแน่นคือความกล้าการพัฒนาที่เป็นไปอย่างช้าๆ และเมตตา

9. “...เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาของเศรษฐกิจ การที่ต้องใช้รถไถต้องไปซื้อ เราต้องใช้ต้องหาเงินมาสำหรับซื้อน้ำมัน

สำหรับรถไถ เวลารถไถเก่าเราต้องยิงซ่อมแซม แต่เวลาใช้นั้นเราก็ต้องป้อนน้ำมันให้เป็นอาหาร เสร็จแล้วมันคายควัน ควันเราสูดเข้าไปแล้วก็ปวดหัว ส่วนควายเวลาเราใช้เราก็ต้องป้อนอาหาร ต้องให้หญ้าให้อาหารมันกิน แต่ว่ามันคายออกมา ที่มันคายออกมาก็เป็นปุ๋ย แล้วก็ใช้ได้สำหรับให้ที่ดินของเราไม่เสีย...”

ข้อใดเป็นใจความสำคัญของพระบรมราโชวาทที่ครอบคลุมมากที่สุด

1. เศรษฐกิจขึ้นทำให้ใช้รถไถมากกว่าควาย
 2. ใช้แรงงานควายไม่เกิดมลพิษ
 3. หันมาใช้ควายจะได้ไม่ปวดหัว
 4. ปุ๋ยจากควายสร้างรายได้ในสังคม
10. “...ไฟดับถ้ามีความจำเป็น หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ เรามีเครื่องปั่นไฟก็ใช้ปั่นไฟ หรือถ้าขึ้นโบราณกว่า มีดก็จุดเทียน คือมีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงก็มีเป็นขั้นๆ แต่จะบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์นี่เป็นสิ่งทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกัน แลกเปลี่ยนกัน ก็ไม่ใช่พอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีในหลวงนี้คือให้สามารถที่จะดำเนินงานได้...”

สำนวนข้อใดสอดคล้องกับใจความสำคัญของพระบรมราโชวาทมากที่สุด

1. ตกกระไดพลอยโจร
2. น้ำนิ่งไหลลึก
3. คมในฝัก
4. นกน้อยทำรังแต่พอตัว

11. ข้อใดคือความหมายใจความสำคัญ

1. ส่วนต้นของข้อความที่ขาดไม่ได้	2. ส่วนหลักของข้อความที่ขาดไม่ได้
3. ส่วนเสริมเรื่องการยกตัวอย่างประกอบ	4. ส่วนประกอบของข้อความที่ขาดไม่ได้

12. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้

“สุราเป็นเครื่องดื่มที่เชื่อกันมาช้านานว่าใช้ดื่มเพื่อเข้าสังคม แต่ปัจจุบันความรู้เรื่องพิษสุราทำให้คนทั่วไปเห็นว่า การดื่มสุราทำให้เสียสุขภาพ เสียบุคลิกภาพ ทำให้เสียทรัพย์โดยไม่จำเป็น และทำให้เกิดอันตรายเกิดขึ้นได้ง่าย คนจำนวนมากจึงงดดื่มสุรา”

1. พิษของสุราอันตรายคนจึงงดดื่มสุรา	2. สุราเป็นเหตุของความมึนเมาและอุบัติเหตุ
3. การดื่มสุราเป็นความเชื่อที่เชื่อกันมาช้านาน	4. พิษของสุราทำให้เสียทรัพย์โดยไม่จำเป็น

13. ข้อต่อไปนี้ข้อใดเป็นใจความสำคัญ

“ศัพท์ทางวิชาการ หมายถึง คำศัพท์ที่กล่าวถึงหรือใช้อธิบายเรื่องราวที่เป็นความรู้ทางวิชาการแขนงต่าง ๆ มักเป็นคำที่ไม่ใช้กันทั่วไป เช่น คำศัพท์วิทยาศาสตร์ คำศัพท์ธุรกิจ ศัพท์กฎหมาย ฯลฯ ศัพท์วิชาการเป็นคำที่ผู้ศึกษาวิชานั้น ๆ เข้าใจเป็นอย่างดี ส่วนที่ไม่ได้ศึกษาอาจไม่เข้าใจ คำศัพท์วิชาการส่วนมากเป็นคำภาษาต่างประเทศ”

1. คำศัพท์วิทยาศาสตร์ คำศัพท์ธุรกิจ ศัพท์กฎหมาย
2. คำศัพท์วิชาการส่วนมากเป็นคำภาษาต่างประเทศ
3. ผู้ศึกษาวิชานั้น ๆ เข้าใจเป็นอย่างดี ส่วนที่ไม่ได้ศึกษาอาจไม่เข้าใจ
4. คำศัพท์ที่กล่าวถึงหรือใช้อธิบายเรื่องราวที่เป็นความรู้ทางวิชาการแขนงต่าง ๆ

14. “การโน้มน้าวใจในโฆษณาบางเรื่องใช้กลวิธีเร้าความรู้สึกให้เกิดอารมณ์ร่วมกับคนอื่นๆ ที่เป็นคนส่วนใหญ่ เช่น การโน้มน้าวใจให้รักชาติ ห่วงใยสิ่งแวดล้อม เห็นใจคนจน เห็นใจผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสารเคมี ฯลฯ” ข้อความข้างต้นมีใจความสำคัญอยู่ที่ส่วนใดของข้อความ

1. ส่วนต้นของข้อความ	2. ส่วนท้ายของข้อความ
3. ส่วนกลางข้อความ	4. ทุกส่วนของข้อความ

15. การวิเคราะห์คุณค่าของวรรณกรรม มีความเกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญอย่างไร

1. การวิเคราะห์แสดงว่าผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวลำดับเหตุการณ์
2. ใจความสำคัญกับการวิเคราะห์เป็นคนละส่วนไม่สามารถนำมารวมกันได้
3. ใจความสำคัญของข้อความมีความจำเป็นต่อการวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรม
4. ในเนื้อเรื่องล้วนแต่เป็นใจความสำคัญของเรื่องที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

16. คำว่า “อ่านให้เกิดความจรรโลงใจ” หมายความว่าตามพฤติกรรมของนักเรียนคนใดถูกต้องที่สุด

1. ยุพารัตน์ อ่านหนังสือภาพมีมี	2. ญัฐกานต์ อ่านนิยายสงครามนองเลือด
3. จันทิมา อ่านวรรณกรรมซ่อนเงื่อน	4. รัฐพงศ์ อ่านหนังสือธรรมะ ของพระมหาสมปอง

17. คุณค่าของวรรณคดีข้อใดที่สะท้อนให้เห็นคุณค่าด้านเนื้อหาของเรื่องได้ถูกต้องที่สุด

1. การดำเนินเกิดจินตนาการ ความซาบซึ้งกินใจ	2. การใช้โวหารในการเขียนอย่างอุปมาโวหาร
3. การดำเนินเรื่องแสดงถึงวัฒนธรรมของชุมชน	4. นำคุณค่าของเรื่องมาประยุกต์ใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

18. นิทานคำกลอนนายสมพงษ์ มีแนวคิดอย่างไรในการปลดหนี้

1. พัฒนาที่ดินตามแนวคิดของโครงการแก่งดิน
2. เรียนรู้การเกษตรด้วยตนเองไม่พึ่งพาบุคคลอื่น
3. ดำเนินตามรอยพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9
4. อบรมพัฒนาศักยภาพของตนเองในการประกอบอาชีพ

19. ข้อใดเป็นสรุปใจความสำคัญของเรื่องข้อใดต่อไปนี้ไม่สอดคล้องกับเรื่อง

1. ประหยัดโดยการรู้จักอดออม	2. ปลดหนี้บุคคลที่เรียนรู้ด้วยกันภายใน 5 ปี
3. ทำบัญชีรายรับรายจ่าย ทุกสัปดาห์	4. เรียนรู้ พัฒนาตนแลกเปลี่ยนความรู้

20. ข้อใดที่แสดงให้เห็นประเด็นสำคัญของเรื่องด้านสังคมและวิถีปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด

1. การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2. การพัฒนาการเรียนรู้จากการเสาะแสวง
3. การเสียสละและทุ่มเทหน้าที่เป็นสิ่งที่	4. ชีวิตย่อมเกิดจากการเรียนรู้

เฉลยแบบทดสอบย่อยที่ 1 หน่วยการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียง 1 ข้อ

1. ข้อใดเป็นความหมายของใจความสำคัญ

1. แก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความ
2. ส่วนท้ายของข้อความที่บรรทัดสุดท้าย
3. แก่นสารสาระที่เป็นตัวอย่างของข้อความ
4. คำอธิบายรายละเอียดที่ส่วนหน้าของข้อความ

2. ใจความรองหรือผลความ มีความหมายตรงกับข้อใด

1. แก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความ
2. ประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ
3. แก่นสารสาระที่เป็นตัวอย่างของข้อความ
4. ประโยคที่อยู่ในส่วนใจความสำคัญของเรื่อง

3. ข้อใดไม่ใช่หลักการของการอ่านจับใจความสำคัญ

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
2. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าวๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
3. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
4. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนภาษาตามเรื่องเดิมที่ปรากฏ

4. ข้อใดไม่ใช่วิธีการอ่านจับใจความสำคัญในข้อใด

1. พิจารณาทีละย่อหน้า หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกได้ ซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ
3. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง
4. อ่านเฉพาะส่วนที่ตนสนใจ

5. “...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

ข้อใดเป็นส่วนใจความสำคัญของข้อความจากพระบรมราโชวาท ในหลวงรัชกาลที่ 9

1. ให้มีพอเพียงคืออุ้มชูตนได้
2. การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ
3. บางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้
4. ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง

6. “...ที่เป็นห่วงนั้น เพราะแม้ในเวลา 2 ปี ที่เป็นปีกาญจนาภิเษกก็ได้เห็นสิ่งที่ทำให้เห็นได้ว่า ประชาชนยังมีความเดือดร้อนมาก และมีสิ่งที่จะต้องแก้ไขและดำเนินการต่อไปทุกด้าน มีภัยจากธรรมชาติกระหน่ำ ภัยธรรมชาติที่เราจะสามารถที่จะบรรเทาได้หรือแก้ไขได้ เพียงแต่จะต้องใช้เวลาพอใช้ มีภัยที่มาจากจิตใจของคนซึ่งก็แก้ไขได้เหมือนกัน แต่ว่ายากกว่าภัยธรรมชาติ ธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งนอกกายเรา แต่นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน อันนี้ก็เป็นข้อหนึ่งที่ยากให้จัดการให้มีความเรียบร้อย แต่ก็ไม่หมดหวัง...” **ข้อใดเป็นส่วนของข้อความจากพระบรมราโชวาท ในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่เป็นส่วนที่พระองค์ทรงอยากให้เกิด**

1. ภัยธรรมชาติ ธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งนอกกายเรา แต่นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน
2. ภัยธรรมชาติที่เราจะสามารถที่จะบรรเทาได้หรือแก้ไขได้
3. เพียงแต่จะต้องใช้เวลาพอใช้ มีภัยที่มาจากจิตใจของคน

4. นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน อันนี้ก็เป็นข้อหนึ่งที่ยากให้จัดการให้มีความเรียบร้อย

7. “...ตามปกติคนเราชอบดูสถานการณ์ในทางดี ที่เขาเรียกว่าเล็งผลเลิศ ก็เห็นว่าประเทศไทย เรานี้ก้าวหน้าดี การเงินการอุตสาหกรรมการค้าดี มีกำไร อีกทางหนึ่งก็ต้องบอกว่าเรากำลังเสื่อมลงไปส่วนใหญ่ ทฤษฎีว่า ถ้ามีเงินเท่านั้นๆ มีการกู้เท่านั้นๆ หมายความว่าเศรษฐกิจก้าวหน้า แล้วก็ประเทศก็เจริญมีหวังว่าจะเป็นมหาอำนาจ ขอโทษเลยต้องเตือนเขาว่า จริงตัวเลขดี แต่ว่าถ้าเราไม่ระมัดระวังในความต้องการพื้นฐานของประชาชนนั้นไม่มีทาง...” **ข้อใดกล่าวถึงใจความสำคัญของพระบรมราโชวาท**

1. การพัฒนาที่เป็นเลิศย่อมศึกษาจากตัวเลขที่รวบรวมไว้ในระบบ
2. การค้ากำไรทางเศรษฐกิจแหล่งเงินกู้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา
3. เมื่อกำลังเราเสื่อม การเงินถดถอยแสดงให้เห็นประเทศนั้นด้วยพัฒนา

4. สิ่งที่สำคัญที่สุดในด้านเศรษฐกิจคือความเป็นอยู่พื้นฐานของประชาชน

8. “...เราไม่เป็นประเทศร่ำรวย เรามีพอสมควร พออยู่ได้ แต่ไม่เป็นประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก เราไม่

อยากจะ

เป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก เพราะถ้าเราเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก็จะมีแต่ถอยกลับ ประเทศเหล่านั้นที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า จะมีแต่ถอยหลังและถอยหลังอย่างน่ากลัว แต่ถ้าเรามีการบริหารแบบเรียกว่าแบบคนจน แบบที่ไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัคคีนี้แหละคือเมตตา กัน จะอยู่ได้ตลอดไป...” **ข้อใดกล่าวถึงใจความสำคัญของพระบรมราโชวาท**

1. การพัฒนาที่ด้วยสามัคคีและเมตตาจะอยู่ได้ตลอดไป
2. ความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้การอยู่ในสังคมร่ำรวย
3. ประเทศที่ก้าวหน้าโดยมากไม่ถอยหลังกลับจะพัฒนาเหมือนเช่นเคย
4. ความหนักแน่นคือความกล้าการพัฒนาที่เป็นไปอย่างช้าๆ และเมตตา

9. “...เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาของเศรษฐกิจ การที่ต้องใช้รถไถต้องไปซื้อ เราต้องใช้ต้องหาเงินมาสำหรับซื้อน้ำมัน

สำหรับรถไถ เวลารถไถเก่าเราต้องยิ่งซ่อมแซม แต่เวลาใช้นั้นเราก็ต้องป้อนน้ำมันให้เป็นอาหาร เสร็จแล้วมันคายควัน ควันเราสูดเข้าไปแล้วก็ปวดหัว ส่วนควายเวลาเราใช้เราก็ต้องป้อนอาหาร ต้องให้หญ้าให้อาหารมันกิน แต่วามันคายออกมา ที่มันคายออกมาก็เป็นปุ๋ย แล้วก็ใช้ได้สำหรับให้ที่ดินของเราไม่เสีย...”

ข้อใดเป็นใจความสำคัญของพระบรมราโชวาทที่ครอบคลุมมากที่สุด

1. เศรษฐกิจขึ้นทำให้ใช้รถไถมากกว่าควาย
 2. ใช้แรงงานควายไม่เกิดมลพิษ
 3. หันมาใช้ควายจะได้ไม่ปวดหัว
 4. ปุ๋ยจากควายสร้างรายได้ในสังคม
10. “...ไฟดับถ้ามีความจำเป็น หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่เรามีเครื่องปั่นไฟก็ใช้ปั่นไฟ หรือถ้าขึ้นโบราณกว่า มีดก็จุดเทียน คือมีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงก็มีเป็นชั้นๆ แต่จะบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์นี่เป็นสิ่งทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกัน แลกเปลี่ยนกัน ก็ไม่ใช่พอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีในหลวงนี้คือให้สามารถที่จะดำเนินงานได้...”

สำนวนข้อใดสอดคล้องกับใจความสำคัญของพระบรมราโชวาทมากที่สุด

1. ตกกระไดพลอยโจร
2. น้ำนิ่งไหลลึก
3. คมในฝัก
4. นกน้อยทำรังแต่พอตัว

11. ข้อใดคือความหมายใจความสำคัญ

1. ส่วนต้นของข้อความที่ขาดไม่ได้	2. ส่วนหลักของข้อความที่ขาดไม่ได้
3. ส่วนเสริมเรื่องการยกตัวอย่างประกอบ	4. ส่วนประกอบของข้อความที่ขาดไม่ได้

12. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้

“สุราเป็นเครื่องดื่มที่เชื่อกันมาช้านานว่าใช้ดื่มเพื่อเข้าสังคม แต่ปัจจุบันความรู้เรื่องพิษสุราทำให้คนทั่วไปเห็นว่า การดื่มสุราทำให้เสียสุขภาพ เสียบุคลิกภาพ ทำให้เสียทรัพย์โดยไม่จำเป็น และทำให้เกิดอันตรายเกิดขึ้นได้ง่าย คนจำนวนมากจึงงดดื่มสุรา”

1. พิษของสุราอันตรายคนจึงงดดื่มสุรา	2. สุราเป็นเหตุของความมึนเมาและอุบัติเหตุ
3. การดื่มสุราเป็นความเชื่อที่เชื่อกันมาช้านาน	4. พิษของสุราทำให้เสียทรัพย์โดยไม่จำเป็น

13. ข้อต่อไปนี้ข้อใดเป็นใจความสำคัญ

“ศัพท์ทางวิชาการ หมายถึง คำศัพท์ที่กล่าวถึงหรือใช้อธิบายเรื่องราวที่เป็นความรู้ทางวิชาการแขนงต่าง ๆ มักเป็นคำที่ไม่ใช้กันทั่วไป เช่น คำศัพท์วิทยาศาสตร์ คำศัพท์ธุรกิจ ศัพท์กฎหมาย ฯลฯ ศัพท์วิชาการเป็นคำที่ผู้ศึกษาวิชานั้น ๆ เข้าใจเป็นอย่างดี ส่วนที่ไม่ได้ศึกษาอาจไม่เข้าใจ คำศัพท์วิชาการส่วนมากเป็นคำภาษาต่างประเทศ”

1. คำศัพท์วิทยาศาสตร์ คำศัพท์ธุรกิจ ศัพท์กฎหมาย
2. คำศัพท์วิชาการส่วนมากเป็นคำภาษาต่างประเทศ
3. ผู้ศึกษาวิชานั้น ๆ เข้าใจเป็นอย่างดี ส่วนที่ไม่ได้ศึกษาอาจไม่เข้าใจ
4. คำศัพท์ที่กล่าวถึงหรือใช้อธิบายเรื่องราวที่เป็นความรู้ทางวิชาการแขนงต่าง ๆ

14. “การโน้มน้าวใจในโฆษณาบางเรื่องใช้กลวิธีเร้าความรู้สึกให้เกิดอารมณ์ร่วมกับคนอื่นๆ ที่เป็นคนส่วนใหญ่ เช่น การโน้มน้าวใจให้รักชาติ ห่วงใยสิ่งแวดล้อม เห็นใจคนจน เห็นใจผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสารเคมี ฯลฯ” ข้อความข้างต้นมีใจความสำคัญอยู่ที่ส่วนใดของข้อความ

1. ส่วนต้นของข้อความ	2. ส่วนท้ายของข้อความ
3. ส่วนกลางข้อความ	4. ทุกส่วนของข้อความ

15. การวิเคราะห์คุณค่าของวรรณกรรม มีความเกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความสำคัญอย่างไร

1. การวิเคราะห์แสดงว่าผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวลำดับเหตุการณ์
2. ใจความสำคัญกับการวิเคราะห์เป็นคนละส่วนไม่สามารถนำมารวมกันได้
3. ใจความสำคัญของข้อความมีความจำเป็นต่อการวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรม
4. ในเนื้อเรื่องล้วนแต่เป็นใจความสำคัญของเรื่องที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

16. คำว่า “อ่านให้เกิดความจรรโลงใจ” หมายความว่าตามพฤติกรรมของนักเรียนคนใดถูกต้องที่สุด

1. ยุพารัตน์ อ่านหนังสือภาพมีมี่	2. ณัฐกานต์ อ่านนิยายสงครามนองเลือด
3. จันทิมา อ่านวรรณกรรมซ่อนเงื่อน	4. รัฐพงศ์ อ่านหนังสือธรรมะ ของพระมหาสมปอง

17. คุณค่าของวรรณคดีข้อใดที่สะท้อนให้เห็นคุณค่าด้านเนื้อหาของเรื่องได้ถูกต้องที่สุด

1. การดำเนินเกิดจินตนาการ ความซาบซึ้งกินใจ	2. การใช้โวหารในการเขียนอย่างอุปมาโวหาร
3. การดำเนินเรื่องแสดงถึงวัฒนธรรมของชุมชน	4. นำคุณค่าของเรื่องมาประยุกต์ใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

18. นิทานคำกลอนนายสมพงษ์ มีแนวคิดอย่างไรในการปลดหนี้

1. พัฒนาที่ดินตามแนวคิดของโครงการแก่งดิน
2. เรียนรู้การเกษตรด้วยตนเองไม่พึ่งพาบุคคลอื่น
3. ดำเนินตามรอยพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9
4. อบรมพัฒนาศักยภาพของตนเองในการประกอบอาชีพ

19. ข้อใดเป็นสรุปใจความสำคัญของเรื่องข้อใดต่อไปนี้ไม่สอดคล้องกับเรื่อง

1. ประหยัดโดยการรู้จักอดออม	2. ปลดหนี้บุคคลที่เรียนรู้ด้วยกันภายใน 5 ปี
3. ทำบุญซีร่ายรับรายจ่าย ทุกสัปดาห์	4. เรียนรู้ พัฒนาตนแลกเปลี่ยนความรู้

20. ข้อใดที่แสดงให้เห็นประเด็นสำคัญของเรื่องด้านสังคมและวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด

1. การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2. การพัฒนาการเรียนรู้จากการเสาะแสวง
3. การเสียสละและทุ่มเทหน้าที่เป็นสิ่งที่	4. ชีวิตย่อมเกิดจากการเรียนรู้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ ฯ : ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2544). **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน
หลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์
- กระทรวงศึกษาธิการ.กรมวิชาการ. (2538). **การเรียนการสอนภาษาไทย ปัญหาและแนวทางแก้ไข**.
กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **การใช้ภาษาไทย1**.
พิมพ์ครั้งที่4 . กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2445.
- _____ . **การใช้ภาษาไทย 2**. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2542.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (บรรณาธิการ). **ภาษากับการสื่อสาร**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2543.
- ทีศนา แคมมณี. (2552). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**.
พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรเทา กิตติศักดิ์ (บรรณาธิการ). **ภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ,
2542.
- ผะอบ โปษกฤษณะ. **ลักษณะสำคัญของภาษาไทย การเขียน-การอ่าน-การพูด-การฟังและราชาศัพท์**.
พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2541.
- ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. **ภาษากับการสื่อสาร**. นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2540.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. **บูรณาการอย่างไร...ให้ถึงฝัน**.
กรุงเทพฯ ฯ : เสมาธรรม.
- สุวิทย์ และอรทัยมุลคำ. (2543). **เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์.

ภาคผนวก

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเขียนสื่อความโดยใช้เทคนิค 5 W 1H

5 W 1H คืออะไร

1. Who ใคร (ในเรื่องนั้นมีใครบ้าง)
2. What ทำอะไร (แต่ละคนทำอะไรบ้าง)
3. Where ที่ไหน (เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้นอยู่ที่ไหน)
4. When เมื่อไหร่ (เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้นทำเมื่อวัน เดือน ปี ไດ)
5. Why ทำไม (เหตุใดจึงได้ทำสิ่งนั้น หรือเกิดเหตุการณ์นั้นๆ)

How อย่างไร (เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้นทำเป็นอย่างไรบ้าง)

การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเพื่อพัฒนาสู่การคิดวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ ให้ประสบผลสำเร็จต้องดำเนินการให้เป็นระบบเริ่มตั้งแต่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงนักเรียน ชั้นสูงสุดในโรงเรียน โดยปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องซึ่งกิจกรรมหนึ่งที่ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 คือ กิจกรรม “น้องน้อยเขียนข่าว” โดยจัดกิจกรรมดังนี้

ครูหาภาพ “บุคคลในข่าว” ควรเป็นภาพที่ใกล้ตัวนักเรียน หรือนักเรียนรู้จักบุคคลในภาพเป็นอย่างดี สนทนาซักถามข้อคำถามที่กำหนดให้ ตาม 5 W 1H จนนักเรียนเข้าใจถูกต้อง

นักเรียนออกสัมภาษณ์บุคคลในข่าว แล้วตอบคำถาม 5 w คือ 5 ข้อคำถาม ส่วนคำถามที่ 6 คือ H (กรณีเด็กเขียนหนังสือไม่เก่ง ไม่คล่อง ให้บุคคล ในภาพบอก) ให้นักเรียนกลับมาเล่าข่าวและเรียบเรียงถ้อยคำกับครูผู้สอน

จากนั้นให้นักเรียนอ่านข่าวให้ครูฟัง กรณีนักเรียนอ่านคำยากไม่ได้ ครูสอนอ่าน แล้วบันทึกผลการเขียน การอ่านออกเสียงตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นก่อนทำกิจกรรมใหม่ ให้นักเรียนนำข่าวของตนเองขึ้นมาอ่านก่อนทุกครั้ง เพื่อทบทวนข่าวและคำยาก ปฏิบัติเช่นนี้เป็นประจำนักเรียนจะเขียนและอ่านหนังสือได้อย่างคล่องแคล่ว

การคิดแบบ Six Thinking Hats หรือ การคิดแบบหมวก 6 ใบ นั้น คิดขึ้นโดย ดร.เอ็ดเวิร์ด เดอ โบ โน เป็นปรมาจารย์ทางด้านการคิดชาวอังกฤษ

เขาเห็นว่า คนส่วนใหญ่นั้น มักจะเอาข้อเท็จจริง อารมณ์ หรือเหตุผลส่วนตัว มาปะปนกัน
ในการถกเถียงเพื่อหวังเป็นผู้ชนะ

ซึ่งวิธีการคิด การหาเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเป็นวิธีที่ผิดและเสียเวลา ดังนั้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 1970
เขาจึงเสนอวิธีคิดแบบ การคิดแบบหมวก 6 ใบขึ้น โดยแยกกรอบความคิดออกเป็นด้านๆ อย่างชัดเจน จากนั้น
จึงวิเคราะห์หา เหตุผลภายในกรอบความคิดนั้นๆ อันจะช่วยพิจารณาสิ่งต่างๆ ได้ครอบคลุม และมีคุณภาพ
มากขึ้น แทนที่จะคิดทุกด้านในเวลาเดียวกัน ซึ่งมักก่อให้เกิดความสับสน

เรามาลองดูกันว่า หมวกทั้ง 6 ใบ มีวิธีใช้อย่างไรกันบ้างจากการจำลองสถานการณ์ในห้องเรียนแห่งหนึ่ง
มีอาจารย์กำลังสอนอยู่ โดยมีนักเรียนยิงมุขแข่งขันมา ในชั้นระหว่างการเรียนการสอน

หมวกสีขาว - หมวกสีขาวนี้จะให้เราคิดถึงข้อมูลเท่านั้น เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ล้วนๆ

หาก คิดโดยใช้หมวกสีขาวก็จะเข้าใจเพียงแค่ว่า อาจารย์สอนหนังสือในห้องและมีนักเรียนคุยกันเท่านั้น

หมวกสีแดง - หมวกสีแดงนั้นตรงกันข้ามกับสีขาว คือไม่สนใจ ข้อมูล แต่จะเน้นด้านอารมณ์
และความรู้สึกเท่านั้น

หมวกสีดำ - หมวกดำจะเน้น คิดโดยโจมตีจุดอ่อน หรือข้อเสีย ในเรื่องนั้น ผู้คิดตั้งข้อสงสัยกับสิ่งที่
เกิดขึ้น ประโยชน์ของหมวกดำจะทำให้เราเข้าใจจุดอ่อนของสิ่งๆนั้น(หรือตนเอง) เพื่อ มองเห็นปัญหาได้

หมวกสีเหลือง - จะมองไปในด้านดีของสิ่งที่เราจะคิด พยายามหาสิ่งดีๆในสิ่งที่เกิดขึ้น

หมวกสีเขียว - คือความคิดที่สร้างสรรค์ นำมาซึ่งทางเลือกใหม่และวิธีแก้ปัญหาใหม่ เราต้องไม่ตัดสิน
แต่ต้องตั้งข้อเสนอนะความคิด ไอเดีย หรือมุมมองใหม่ๆขึ้นมา

หมวกสีฟ้า - เป็นหมวกคิดของการวางแผน การจัดลำดับขั้นตอน หมวกสีฟ้าจะเป็นเหมือนประธาน
ของที่ประชุมเป็นผู้บอกว่า เมื่อไรควรสวม หมวกสีใดหรือเปลี่ยนสวมหมวกสีใด

นำทฤษฎีหมวก 6 ใบ ซึ่งเป็นกลยุทธ์เพื่อการตัดสินใจ ดังนี้ จะเรียกว่าสิ่งสุดท้ายของกระบวนการคิด และเป็นสิ่งที่สำคัญของการเป็นผู้บริหาร ที่ไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ นั่นก็คือ "การตัดสินใจ" ซึ่งต้องกระทบต่อสิ่งอื่นด้วยความรอบคอบ เพราะการตัดสินใจใด ๆ อาจส่งผลกระทบทั้งใน ด้านบวกและด้านลบได้ เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสามารถนำ เรื่อง "ทฤษฎีหมวก 6 ใบ" ของ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน มาประยุกต์ใช้โดยให้มีการพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ในหลายมุมมอง ตามหมวก 6 ใบ ที่มีสีสันต่าง ๆ กัน เพื่อแทนความคิดในมุมมองนั้น ๆ

Six thinking hats คือ เทคนิคการคิดอย่างมีระบบ คิดอย่างมีโฟกัส มีการจำแนกความคิดออกเป็นด้าน ๆ และคิดอย่างมีคุณภาพ เพื่อช่วยจัดระเบียบการคิด ทำให้การคิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น แนวคิดหลัก "การคิด" เป็นทักษะช่วยดึงเอาความรู้และประสบการณ์ของผู้คิดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ทักษะความคิดจึงมีความสำคัญที่สุด...

หมวกสีขาว (White Hat) หมายถึง ข้อมูลเบื้องต้นของสิ่งนั้น เป็นความคิดแบบไม่ใช้อารมณ์และมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจนแน่นอน ตรงไปตรงมา ไม่ต้องการความคิดเห็น สีขาวเป็นสีที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นกลาง จึงเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง จำนวนตัวเลข เมื่อสวมหมวกสีนี้ จะหมายความว่า ที่ประชุมต้องการข้อเท็จจริงเท่านั้น โดยปกติเรามักจะใช้หมวกขาวตอนเริ่มต้นของกระบวนการคิด เพื่อเป็นพื้นฐานของความคิดที่กำลังจะเกิดขึ้น แต่เราก็ใช้หมวกขาวในตอนท้าย ของกระบวนการได้เหมือนกัน เพื่อทำการประเมิน อย่างเช่นข้อเสนอโครงการต่าง ๆ ของเราเหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่หรือไม่...

เป็นตัวแทนของข้อเท็จจริง ซึ่งได้แก่ ตัวเลขและข้อมูลต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ในการวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปโดยไม่คำนึงถึงทัศนคติหรือความคิดเห็นใด ๆ

หมวกสีแดง (Red Hat) หมายถึง ความรู้สึกสัญชาตญาณและลางสังหรณ์ เมื่อสวมหมวกสีนี้ เราสามารถบอกความรู้สึกของตนเองว่าชอบ ไม่ชอบ ดี ไม่ดี มีการใช้อารมณ์ ความคิดเชิงอารมณ์ ซึ่งส่วนใหญ่การแสดงอารมณ์จะไม่มีเหตุผลประกอบ หรือการตระหนักรู้ โดยฉับพลัน นั่นก็คือ เรื่องบางเรื่องที่เคยเข้าใจ ในแบบหนึ่ง อยู่ ๆ ก็เกิดเข้าใจในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งการตระหนักรู้แบบนี้จะทำให้เกิดงานสร้างสรรค์ การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ หรือวิธีคิดทางคณิตศาสตร์แบบ ก้าวกระโดด ความคิดความเข้าใจในสถานการณ์โดยทันที เป็นผลจากการใคร่ครวญอันซับซ้อนที่มีพื้นฐานจากประสบการณ์ เป็นการตัดสินใจที่ไม่อาจให้ รายละเอียด หรืออธิบายได้ด้วยคำพูด เช่นเวลาที่คุณจำเพื่อนคนหนึ่งได้ คุณก็จำได้ในทันที

เป็นตัวแทนของอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อเรื่องราวนั้น ๆ โดยไม่จำเป็นต้องอธิบายเหตุผลใด ๆ...

หมวกสีดำ (Black Hat) หมายถึง ข้อควรคำนึงถึงสิ่งที่ทำให้เราเห็นว่า เราไม่ควรทำ เป็นการคิดในเชิงระมัดระวัง หมวกสีดำ เป็นหมวกคิดที่เป็นธรรมชาติ และสอดคล้องกับวิธีการคิดของตะวันตกมาก หมวกสีดำช่วยให้เราเห็นว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดไม่สอดคล้องและสิ่งใดใช้ไม่ได้ มันช่วยปกป้องเราจากการเสียเงิน และพลังงาน ช่วยป้องกันไม่ให้เราทำอะไรอย่างโง่เขลาเบาปัญญาและผิดกฎหมาย หมวกสีดำ เป็นหมวกคิดที่มีเหตุ

มีผลเสมอ เพราะในการวิพากษ์วิจารณ์ หรือวิเคราะห์สิ่งใดจะต้องมีการคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลรองรับ ไม่มีอารมณ์มาเกี่ยวข้อง ในการประเมินสถานการณ์ในอนาคตของเรานั้น ต้องขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ของเราเอง และของผู้อื่นด้วย

เป็นตัวแทนของความระมัดระวัง ซึ่งจำเป็นต้องไตร่ตรองและยับยั้งการดำเนินการ ถ้าอาจทำให้ความเสียหาย หรือล้มเหลวได้ ผู้บริหารจะใช้หมวกสีดำ เพื่อพิจารณาว่าสิ่งที่จะทำนั้นเหมาะสมกับประสบการณ์และมโนธรรมที่เคยมีมา

หมวกสีเหลือง (Yellow Hat) หมายถึง การคาดการณ์ในทางบวก ความคิดเชิงบวก เป็นการมองโลกในแง่ดี การมองที่เป็นประโยชน์ เป็นการคิดที่ก่อให้เกิดผล หรือทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นได้ การคิดเชิงบวกเป็นการเปิดโอกาสให้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ความคิดเชิงลบอาจป้องกันเราจาก ความผิดพลาด ความเสี่ยงและอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น การคิดเชิงบวกต้องผสมผสานความสงสัยใคร่รู้ ความสุข ความต้องการ และความกระหายที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นหรือไม่

เป็นตัวแทนของการแสวงหาทางเลือกอย่างมีความหวัง พร้อมทั้งทดลองปฏิบัติเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

หมวกสีเขียว (Green Hat) หมายถึง ความคิดนอกกรอบที่มีความสัมพันธ์กับความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และเกี่ยวข้องโดยตรงกับ การเปลี่ยนแปลงแนวคิด และมุมมอง ซึ่งปกติมักถูกกำหนดจากระบบความคิดของประสบการณ์ดั้งเดิม และความคิดนอกกรอบนั้น จะอาศัยข้อมูลจาก ระบบของตัวเราเอง โดยเมื่อสวมหมวกสีนี้ จะแสดงความคิดใหม่ ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น การคิดอย่างสร้างสรรค์

เป็นตัวแทนของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ซึ่งเปรียบเสมือนต้นไม้ที่ให้ความสดชื่น ผู้บริหารจะใช้หมวกสีนี้เมื่อมีความคิดใหม่ ๆ แตกต่างจากแนวทางเดิม เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กับการปรับปรุง สร้างสรรค์และพัฒนา

หมวกสีน้ำเงิน (Blue Hat) ...บางตำรา เรียกว่า "หมวกสีฟ้า"... หมายถึง การควบคุมและการบริหารกระบวนการ การคิดเพื่อให้เกิดความชัดเจน ในเรื่องของความคิดรวบยอด ข้อสรุป การยุติข้อขัดแย้ง การมองเห็นภาพและการดำเนินการที่มีขั้นตอนเป็นระบบ เมื่อมีการใช้หมวกน้ำเงิน หมายถึง ต้องการให้มีการควบคุมสิ่งต่าง ๆ ให้อยู่ในระบบระเบียบที่ดีและถูกต้องหมวกสีน้ำเงินมักเป็นบทบาทของหัวหน้า ทำหน้าที่ควบคุมบทบาทของสมาชิก ควบคุมการดำเนินการประชุม การอภิปราย การทำงาน ควบคุมการใช้กระบวนการคิด การสรุปผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ อย่างไรก็ตามสมาชิก ก็สามารถสวมหมวกสีน้ำเงิน ควบคุมบทบาทของหัวหน้าได้เช่นกัน

เป็นตัวแทนของการควบคุมความคิดทั้งหมด หรือมุมมองในทางกว้างที่ครอบคลุมทุกสรรพสิ่งซึ่งเปรียบเหมือนท้องฟ้า ผู้บริหารที่ใช้หมวกนี้จะต้องอาศัย ประสบการณ์เป็นอย่างมาก